

На основу члана 32. став 1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016-др. , 47/2018 111/2021) и члана 42. став 1. тачка 4 Статута општине Сокобања ("Службени лист општине Сокобања" бр. 6/19), Скупштина општине Сокобања, на седници одржаној 29.11.2022. године, донела је:

ОДЛУКУ
о усвајању Плана развоја општине Сокобања од 2023. до 2027.године

I

Усваја се План развоја општине Сокобања од 2023. до 2027.године.

II

Саставни део ове Одлуке је План развоја туризма општине Сокобања од 2023. до 2027.године.

III

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном лист општине Сокобања“

Број: 02-104/22

У Сокобањи, дана 29.11.2022. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СОКОБАЊА

ПРЕДСЕДНИК
Владан Петковић

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ СОКОБАЊА

Садржај

Скраћенице	2
1. УВОД	3
2. Процес израде	4
3. Преглед и оцена постојећег стања	6
3.1. Социо – економска анализа општине Сокобања - извод	6
3.2. СВОТ анализа	17
3.2.1. СВОТ анализа - Заштита животне средине, урбана и комунална инфраструктура	17
3.2.2. СВОТ анализа - Економски развој	19
3.2.3. СВОТ - Друштвени развој	20
4. Визија општине Сокобања	22
5. Приоритетни циљеви и мере	22
6. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање плана развоја	74
6.1. Спровођење плана развоја ЈЛС	75
6.2. Праћење спровођења плана развоја ЈЛС	75
6.3. Вредновање постигнутих учинака плана развоја ЈЛС	75
6.4. Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја ЈЛС	75
6.5. Ревизија плана развоја ЈЛС	76
7. Прилози	76

Скраћенице

ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЦОР	Циљеви одрживог развоја
СВОТ	Акроним енглеских речи: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats / превод: Снаге, Слабости, Шансе, Претње
ЕУ	Европска унија
ППП	Предшколски припремни програм
ПОВ	Предшколско образовање и васпитање
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЛЕР	Локални економски развој
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ЦСР	Центар за социјални рад
ЈУ	Јавна установа
ЈП	Јавно предузеће
ПГ	Пољопривредно газдинство
АПР	Агенција за привредне регистре
СКГО	Стална конференција градова и општина

1. УВОД

План развоја јединице локалне самоуправе у складу са *Закон о планском систему Републике Србије*¹ (у даљем тексту: ЗПС) представља плански документ највишег значаја за ниво градова и општина у Републици Србији.

Доношењем Закона о планском систему Републике Србије успостављен је нови регулаторни оквир који обезбеђује синхронизован приступ планирању од републичког до локалног нивоа управљања, односно систем координисаног, ефикасног и транспарентног планирања, са циљем увођења система одговорности за резултате и мерење ефикасности рада јавне управе. Такође, ЗПС уређује обавезу локалне власти да, у складу са дефинисаном методологијом и уједначеним општим приступом, планира јавне послове у својој надлежности.

На основу Одлуке о приступању изради Плана развоја општине Сокобања за период 2022 – 2030. године, донете на седници Скупштини општине Сокобања одржаној 10.02.2022. године, општина Сокобања је започела процес израде Плана развоја општине. Стручну подршку у изради Плана развоја општине Сокобања пружило је Министарство државне управе и локалне самоуправе РС у сарадњи са Републичким секретаријатом за јавне политике, кроз пројекат “Локална самоуправа за 21. век”, који подржава Влада Швајцарске Конфедерације, а у складу са Закључком Владе Републике Србије од 28.05.2020. год (05 број: 48-4068/2020).

На основу Одлуке о приступању изради Плана развоја, председник општине донео је Решење о образовању Координационог тима и радних група, са конкретним надлежностима у управљању, координацији и изради планског документа.

Документ развојног планирања “План развоја општине Сокобања 2022 – 2030.”, израђен је у складу са законодавним оквиром, узимајући у обзир методологију предложену Смерницама за израду планова развоја јединица локалне самоуправе.

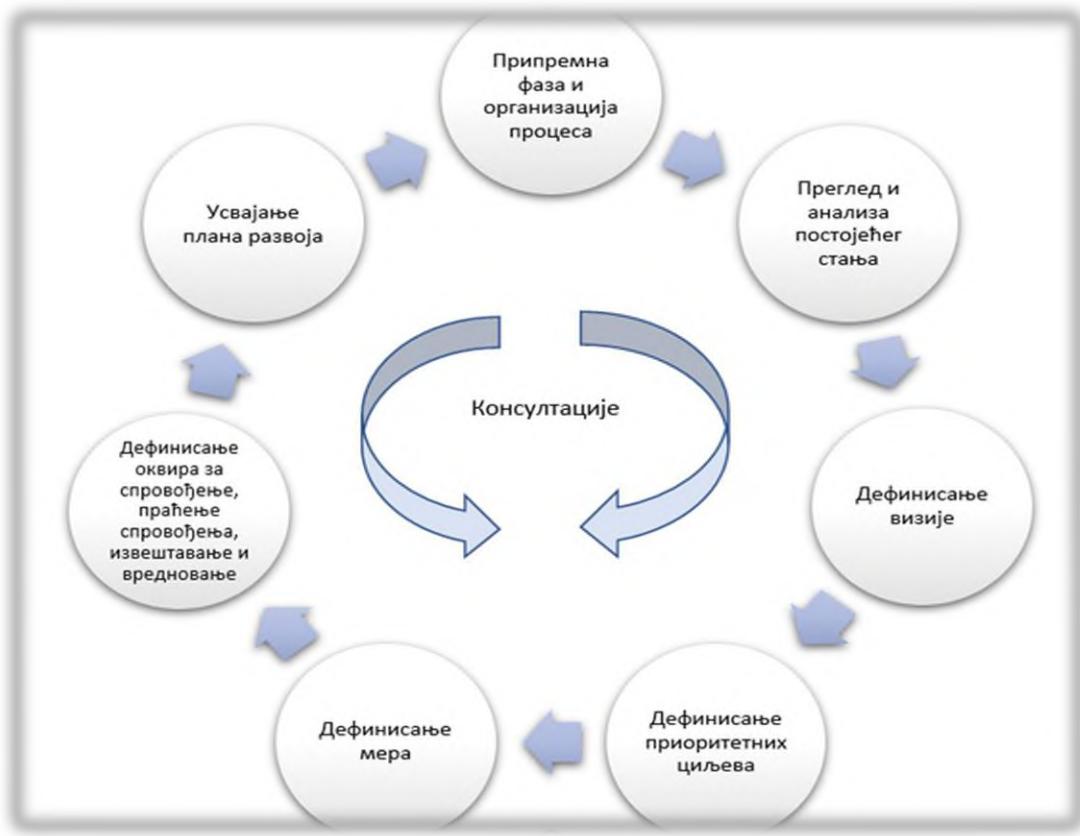
Процес израде Плана развоја општине Сокобања обухватио је неколико фаза, а спроводио се кроз јавне консултације са свим заинтересованим странама са територије општине. Јавне консултације су се спроводиле кроз организоване састанке, фокус групе, радионице, али и кроз размену материјала електронским путем и редовне објаве на званичној веб страници Општине. У процес су била укључена следећа консултативна и радна тела: Партнерски форум сачињен од представника свих заинтересованих страна, три тематске радне групе (економски развој, друштвени развој, инфраструктура и заштита животне средине) и координациони тим сачињеног од представника локалне самоуправе са циљем праћења и усмеравања целокупног процеса.

У складу са наведеним, План развоја општине Сокобања представља кровни плански документ, који се у овом планском циклусу по први пут доноси у складу са новом регулативом, а на основу кога ће се доносити други плански акти прописани законом и реализовати надлежности и активности.

¹ Службени гласник РС, бр. 30/18.

2. Процес израде

Општина Сокобања је и у претходном периоду, пре усвајања ЗПС, активно радила на изради и усвајању докумената развојног планирања/јавних политика водећи се различитим методологијама и користећи стручну помоћ, а увек уз јасну транспарентности процеса и укључивање шире јавности у процес предлагања и усвајања мера и пројеката од значаја за развој Општине.

Дијаграм 1. Фазе процеса израде Плана развоја општине Сокобања

Процес израде плана развоја општине Сокобања 2022 – 2030. састојао се од неколико фаза приказаних на претходном дијаграму.

У првој фази, која је представљала **фазу припреме и организације процеса**, општина Сокобања је донела Одлуку о приступању изради плана развоја општине Сокобања за период 2022-2030., затим Решење о формирању координационог тима са именовањем чланова и дефинисаним обавезама и активностима и делегираним координатором. Координациони тим је у овој фази одржао прве консултације у оквиру ког је израђена Матрица заинтересованих страна из које је дефинисан Партерски форум као консултативно тело, односно идентификовани су најважнији актери и анализиран је њихов утицај и значај. Након наведених консултација, делегирани су и чланови тематских радних група као оперативног, радног, тела. Дефинисане су три тематске радне групе (друштвени развој, економски развој и инфраструктура и заштита животне средине) што је формализовано доношењем Решења. У циљу транспарентности процеса и укључивања заинтересованих страна, општина Сокобања је отворила банер на званичној веб страници у оквиру ког су се, током целог процеса, налазила радна документа и најзначајније информације у вези са консултацијама.

У фази **прегледа и анализе постојећег стања**, на основу прикупљених примарних података из званичних извора, као и секундарних података добијених од представника Општине, а водећи рачуна о базирању анализе на значајним показатељима у вези са надлежностима локалне самоуправе, израђене су секторске анализе тренутног стања у општини Сокобања. Конкретно, израђене су анализе у следећим областима: инфраструктура, заштита животне средине, саобраћај и комуникације, пољопривреда, економски развој, образовање, култура и спорт, социјална и здравствена заштита. На основу кључних елемената наведених анализа, узимајући у обзир пре свега показатеље који су обухваћени и касније кроз приоритетне циљеве, израђен је преглед и анализа постојећег стања у општини Сокобања, приказана у наредном поглављу. Посебно је значајно напоменути да су кроз анализу обухваћени локализовани Циљеви одрживог развоја, и на тај начин је извршено повезивање са циљевима дефинисаних Агендум 2030. На наредним консултацијама, одржаним са представницима координационог тима и тематских радних група, представљени су закључци анализе и израђена је SWOT матрица, један од најзначајнијих алата стратешког планирања.

Наредни корак било је **дефинисање визије** као жељеног стања у будућности, а иста је дефинисана процесом брејнсторминга на састанцима тематских радних група. Предложена визија потврђена је од стране Координационог тела и Партнерског форума, путем писаних консултација.

У фази **дефинисања приоритетних циљева**, кроз процес консултација на ком су учествовали представници тематских радних група и координационог тела, дефинисани су приоритетни циљеви којима су покривена најзначајнија питања/проблеми од интереса за Општину. Дефинисани приоритетни циљеви постављени су тако да поштују SMART² принцип, односно исти су прецизни, мерљиви, прихватљиви, реални и временски одређени. Показатељи исхода приказани су као базни и циљни, а дат је и допринос који дају Циљевима одрживог развоја (Агенда 2030), као и веза са преговарачким поглављима са ЕУ. Приоритетни циљеви структурирани су у три развојна правца: Заштита животне средине и развој комуналне инфраструктуре, Друштвени развој - доступне и квалитетне услуге за све грађане и Одрживи економски развој. Приоритетни циљеви садрже све обавезне елементе, као што су: опис (образложение зашто је циљ приоритетан, веза са показатељима у анализи), веза са подциљевима ЦОР, веза са преговарачким поглављима са ЕУ, почетна и циљна вредност показатеља исхода, рок за постизање показатеља и изворе провере.

У фази **дефинисања мера** одржане су консултације са тематским радним групама, на којима су дефинисане мере као скуп повезаних активности ради постизања приоритетног циља. Мере у плану развоја општине Сокобања, у складу са Уредбом³, садрже следеће елементе: преглед и опис мере, начин на који мера доприноси остваривању одређеног приоритетног циља утврђеног у плану развоја, активности за спровођење мере, назив институције одговорне за координацију спровођења мере, процену финансијских средстава потребних за њено спровођење и процену извора из којих ће се та средства обезбедити.

У фази **дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање** одржане су консултације са представницима координационог тима, на којима су представљене основне смернице када је реч о наведеним активностима, где је дошло до усаглашавања процеса, календара и одговорних страна.

На крају процеса израђен је и **извештај о спроведеним консултацијама**, који је заједно са осталим документима (Нацрт плана развоја општине Сокобања 2022-2030. са свим припадајућим анексима) постављен на званичној веб страници Општине и послат свим заинтересованим странама.

² Specific, Measurable, Achievable, Realistic, and Timely

³ Уредбом о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ("Службени гласник РС", број 107 од 14. августа 2020.)

3. Преглед и оцена постојећег стања

3.1. Социо – економска анализа општине Сокобања - извод

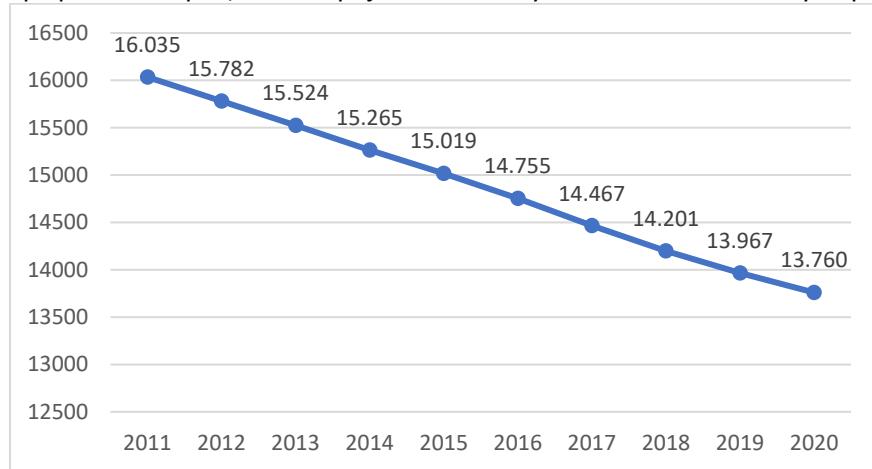
Географски положај и клима

У централном делу источне Србије окружена планинама средње висине налази се општина Сокобања са површином од 525 km². Највећи део општине се налази у Сокобањској котлини, коју окружују планине Озрен и Девица са јужне стране, и Ртањ и Буковик са северне. На западу, котлина прелази у Моравску долину, а на истоку у Тимочку. Просечна надморска висина је око 400 m, а највиши врх је Шилјак (1.567 m) на планини Ртањ. На територији општине влада умерено-континентална клима, са свежим летима и благим зимама. Просечна годишња температура је око 10,3°C, просечна влажност ваздуха је 73%, а просечна количина падавина је 600-700 mm/m² (Стратегија руралног развоја општине Сокобања за период 2019-2023. године).

Демографски трендови

Број становника у општини Сокобања бележи континуирани пад у претходном десетогодишњем периоду. Према пројекцијама, у 2020. години број становника је износио 13.760, што је у односу на 2011. годину смањење за 2.275 становника или 14,2%. Од укупног броја становника 7.072 или 51,4% су жене, док је мушкараца 6.688 односно 48,6%.

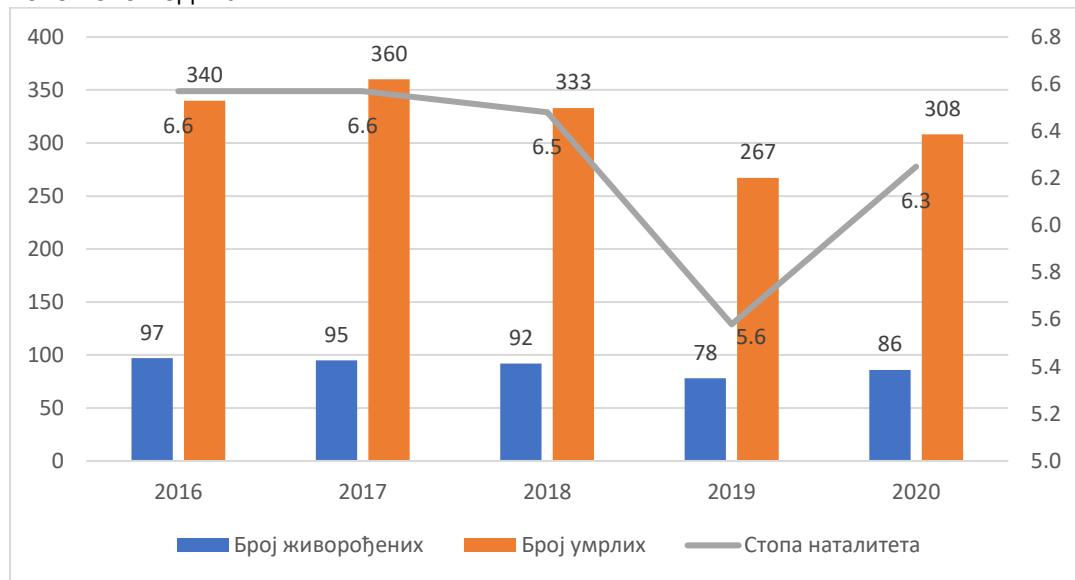
Графикон 1. Процењени број становника у општини Сокобања у периоду 2011-2020. година

Извор: РЗС, Витална статистика

Када се уз овај податак сагледају и подаци о броју живорођених (86) и броју умрлих (308), односно стопи природног прираштаја (-16,1) у 2020. години, уочава се изузетно неповољна демографска ситуација, која карактерише и све општине у Зајечарској области. Природни прираштај је, иако и даље веома неповољан, имао позитивна кретања у периоду 2017-2019. године углавном захваљујући смањењу броја умрлих, али је у 2020. години забележен велики пад стопе природног прираштаја, са -13,5 на -16,1. У односу на Републику Србију, вредност стопе природног прираштаја је двоструко нижа, будући да она на републичком нивоу износи -8.

Графикон 2. Број живорођених, број умрлих и стопа природног прираштаја у општини Сокобања 2016-2020. година

Извор: РЗС, Витална статистика

Стопа фертилитета забележана у 2020. години износила је 1,28, што је смањење у односу на 2016. годину, када је износила 1,33. Стопа смртности услед самоубиства на 100.000 становника у општини Сокобања је у 2020. години порасла у односу на 2019. годину и износи 21,8%, што је значајно више у односу на тај показатељ у Републици Србији (13%). Стопа неонаталне смртности је у 2020. години била нула (0), док је 2019. године износила 12,8%.

Укупан број досељеног становништва у општини Сокобања у 2020. години је износио 212 становника, док је укупан број одсељених становника износио 185. Највише досељених је из друге области (133). Наведено указује на позитиван миграциони салдо (27), што је промена у односу на претходни период, када је општина Сокобања бележила негативан унутрашњи миграциони салдо.

Природни ресурси

Основни природни ресурси општине Сокобања су: пољопривредно земљиште, шуме, богат биодиверзитет, минералне воде и минералне сировине.

Пољопривредно земљиште се у општини Сокобања простире на 28.503 ha (54% површине општине), што по становнику износи 1,97 ha. Коришћено пољопривредно земљиште обухвата површину од 18.682 ha, односно 35,58% од укупне површине општине. Површине коришћеног пољопривредног земљишта у општини Сокобања су веће у односу на Зајечарски округ (24,88%) док су у односу на Републику Србију мање за 3,7%.

Сокобања располаже са водним ресурсима, од којих највећи део чине река Моравица и Бованско језеро. Бованско језеро је дугачко око 8 km и дубоко око 50 m у близини бране. Мало језеро на Озрену има доминантну позицију у атрактивном и еколошки квалитетном природном амбијенту овог излетишта. Врмџанско језеро, смештено у непосредњој близини истоименог села у јужном подножју планине Ртањ, представља атрактивно излетиште и риболовачки пункт.

Геотермални извори у зонама Сокобање и Јошанице су чувени по својој лековитости. Постоји шест геотермалних извора са температурома од 22-46,5°C. Минералне воде су погодне за лечење хроничног бронхитиса, бронхијалне астме, психонеурозе, повишеног крвног притиска, хроничног реуматизма, ишијаса, малокрвности, појединих женских болести, исцрпљености, а служе и за опоравак.

Рудна налазишта рудника марког угља "Соко" се налазе у селу Читлук. Овај рудник започео је са радом почетком 20. века, а просечна годишња производња је 88.000 t годишње.

На територији општине Сокобања евидентирана су следећа **заштићена подручја**:

- Озренске ливаде – предео изузетних одлика – део природног подручја планине Озрен које је стављено под заштиту
- Предео изузетних одлика „Лептерија-Сокоград“ - клисуре реке Моравице – природно добро од великог значаја II категорије
- Споменик природе „Велика и мала Рипаљка“, водопад настаје на реци Градашници и налази се на 420 m нв, на око 3 km јужно од центра Сокобање- I категорија заштите
- Еколошки значајна подручја Републике Србије која се налазе на територији општине Сокобања јесу Специјални резерват природе Ртањ (заштићено подручје I категорије)
 - као Међународно значајно подручје за биљке и Међународно и национално значајно подручје за птице, Озрен и Девица - заштићена Одабрана подручја за дневне лептире.

Површина под шумама на укупној површини јединице локалне самоп управе је у 2020. години износила 24.704,13 ha што представља 47,1% укупне површине општине. Од тога је 12.038,57 ha у државној, а 12.665,56 ha у приватној својини. Државним шумама управља ЈП Србијашуме док за шуме у приватној својини не постоје програми газдовања или општа основа. С обзиром да шуме заузимају 25,55% укупне површине Републике Србије, односно 38,56% укупне површине Зајечарског округа, уочава се да је општина Сокобања богата шумским екосистемом. Највише су заступљене листопадне шуме, па тако дрвна запремина лишћара износи 31.946 m³ (од чега је 15 % техничко дрво), а четинара 17.354 m³ (од чега је 2 % техничко дрво). Што се тиче структуре, најзаступљеније су мешовите шуме у којима преовладава буква, затим храст и граб. У вишим пределима има и четинара, а у нижим тополе и врбе, али ове површине нису значајне. Обронци Сококобањских планина обилују лековитим и ароматичним биљним врстама, као и шумским плодовима. Богатство лековитим биљем и шумским плодовима отвара различите могућности за економски развој руралних подручја, локалног становништва и општине Сокобања у целини. Подручје, такође, обилује разноврсном дивљачи, што отвара могућност да се ловни туризам развије у озбиљну привредну грану. Планина Озрен има карактер ваздушне бање и помаже бројним туристима у лечењу одређених респираторних болести.

Економски развој и структура привреде

На подручју општине Сокобања, према подацима за 2021. послује 90 привредних друштава и 645 предузетника. Број активних привредних друштава на 1000 становника у 2020. години износи 5, што је у просеку локалних самоуправа у Зајечарској области (6,75), као и испод просека нивоа Републике Србије (12,23). Када је у питању број предузетника на 1000 становника, евидентан је раст по просечној годишњој стопи од 5%. У 2020. години, број предузетничких радњи на 1.000 становника износи 45, што је за 15,4% изнад просека Републике Србије (39), односно 45,2% више од просека Зајечарске области (31). Нето ефекат оснивања нових предузетника има изражен тренд раста, и од 2016. год. константно позитиван ефекат оснивања нових предузетника.

Графикон 3. Број активних привредних друштава и предузетника 2018-2020.

Извор: Агенција за привредне регистре

У општини Сокобања нису регистроване индустријске зоне, што је у складу са стратешким определењем општине за развој туризма. Мањи капацитети млекарске, пекарске и месарске индустрије задовољавају потребе локалне средине и туриста. Производња и услужне делатности конципиране су тако да изађу у сусрет локалној и туристичкој тражњи.

Подршку привредном развоју општине Сокобања пружа Одељење за урбанизам, локално-економски развој и заштиту животне средине, и у оквиру њега Канцеларија за локално-економски развој. У буџету општине, а на основу годишњег споразума о уређивању међусобних права и обавеза у реализацији програма и мера активне политике запошљавања, већином се планирају средства за реализацију јавних радова. Поред ових расхода, од 2018. године се планирају и извршавају различити пројекти који за циљ имају унапређење привредног амбијента општине, туризма или и других кључних сектора за развој (комунална инфраструктура, заштита животне средине, саобраћај).

Тржиште рада

Регистрована запосленост у односу на број становника на територији општине Сокобања је у 2020. години износила 26,1%, што је изнад просека Зајечарске области (25,3%), те испод просека Републике Србије (32,1%). Просечне зараде на нивоу општине Сокобања (49.197 РСД) су испод просека Зајечарске области (50.255 РСД) и испод просека Републике Србије (60.073 РСД).

Графикон 4. Број регистрованих запослених

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Када је реч о незапослености, у општини Сокобања је незапослено 80 особа на 1000 становника, што је у повољнијој позицији од Зајечарске области (86), али лошијој у односу на ниво Републике Србије (68). Број запослених је у периоду од 2016. до 2020. године растао по просечној годишњој стопи од 0,17%. У 2020. години, од укупног броја запослених, чак 61,7% је запослено у правним лицима, 29,1% чине приватни предузетници и запослени код њих, док је свега 9,2% регистровано као индивидуални пољопривредници. Највећи број запослених на територији општине је у сектору здравствене и социјалне заштите. У 2020. години је у сектору здравствене и социјалне заштите било запослено 18,0% радника, што указује на изузетан значај ове делатности на територији општине. Након здравствене и социјалне заштите, значајан број запослених је и у сектору рударства (14,9%).

Пољопривреда и шумарство

Према подацима са последњег пописа, расположиво пољопривредно земљиште као удео у укупној површини Општине, износи 45,94%. Највећи део наведеног пољопривредног земљишта на територији општине чине оранице и баште (60,36%), нешто мање ливаде и пањаџи (36,02%) и воћњаци (3,06%). Укупно коришћено пољопривредно земљиште износи 65,91% расположивог земљишта. Коришћено пољопривредно земљиште по газдинству износи 6,30 ha, што је око 17% више у односу на републички просек. Проценат жена носилаца пољопривредног газдинства је 24%.

Структура коришћеног пољопривредног земљишта у Сокобањи није нарочито повољна. Иако површине под ораницама и баштама чине 60% коришћеног земљишта, парцеле су мале и то отежава ефикасност производње и спречава постизање добрих приноса. Значајне земљишне површине (око 36%) спадају у категорије пањаџка и ливада, што представља велики потенцијал за развој сточарске производње. Највише ливадских и пањних површина се налази на територији Сокобање и у селима Јошаница и Врмџа. Приноси травне масе су ниски, а квалитет осредњи до лош. Приметан је и значајан пораст напуштеног пољопривредног земљишта. Структура пољопривредног земљишта није оптимална, али постоје потенцијали за различите врсте производње, као што су сточарство, воћарство и повртарство, органска производња и производња лековитог биља. Када посматрамо област пољопривреде са просеком учешћа у расходима буџета од 2,90% можемо закључити да, иста представља посебан приоритет финансирања из локалног буџета, сваке године. Од укупно планираних издвајања за ове сврхе већи део се односи на субвенције – подстицајна средства пољопривредним произвођачима, други део се односи на финансирање функционисања пољопривредних удружења грађана, док је трећи део у виду уговорених услуга и поправки атарских путева.

Туризам

Развој туризма је компаративна предност општине Сокобања, која представља основу за развој свих других грана привреде. Општина Сокобања препозната је Стратегијом развоја туризма Републике Србије 2016-2025. као једна од 18 дефинисаних туристичких дестинација на подручју Републике Србије, као дистинација "Сокобања" са туристичким простором "Сокобања са планинама Озрен и Ртањ". Кључни производи препознате дестинације су: здравствени туризам, spa&wellness, манифестације, MICE туризам, специјални интереси, кружне туре. Сокобања се налази на идеалној позицији и као бањски туристички центар љубитељима природе нуди мноштво могућности за спорт, рекреацију, одмор и забаву. Има повољан туристичко-географски положај, који омогућава лаку доступност и комуникативност овог простора. У периоду 2016-2020. број запослених у сектору услуга смештаја и исхране, као % укупног броја запослених расте за 4,8% кумултивно. Посматрајући 2020. годину, број запослених у сектору услуга смештаја и исхране, као % укупног броја запослених у општини Сокобања (12,2%) је далеко изнад Зајечарске области (6,88%) и просека РС (4,0%). Величина издвојених средстава Општине, са релативним

учешћем у укупних расходима и издацима буџета од 11,8% вишеструко надмашује просек средстава за финансирање ове надлежности општине (до 1% у осталим општинама сличне величине). Општина Сокобања обилује туристичким ресурсима и то бањско-здравственим, културним, спортско-рекреативним, као и бројним манифестацијама.

Снабдевање водом за пиће

Водоснабдевање представља један од горућих вишедеценијских проблема у Сокобањи. Према расположивим подацима, насеље Сокобања је добро покривено водоводном мрежом. Међутим, мрежа има велике губитке, део мреже је још увек под азбестним цевима, а водна налазишта захтевају обнову. Генерална оцена стања водоснабдевања у општини Сокобања је да је потребно обновити водоводну мрежу у свим деловима општине, као и системе водозахвата и обезбедити њихову сигурност. У општини Сокобања има и 24 сеоска насеља у којима систем снабдевања водом није у складу са законодавним оквиром. Наиме, сеоски водоводи су у власништву више група грађана, па је у наредном периоду неопходно да надлежност и контролу над радом ових водовода преузме ЈКП "Напредак" Сокобања, односно друго јавно предузеће, привредно друштво, предузећник или други привредни субјекат у складу са чл.5 Закона о комуналним делатностима.

Водовод Сокобање располаже са два резервоара капацитета $2 \times 420 \text{ m}^3$ и 200 m^3 . Дужина водоводне мреже је цца 40 km са 3.246 прикључака који задовољавају потребе домаћинстава, јавних установа (болнице, школе и сл.) и комерцијалних потрошача (хотели и мала предузећа). Додатно, на подручју Сокобање нема великих индустријских потрошача.⁴ Снабдевање водом се одвија из три крашка изворишта (Озрен, Врело и Бела Вода). На подручју општине постоји Фабрика воде "Царина", која користи воду директно из реке Моравице, као и Постројење за прераду питке воде "Лептерија". На основу података Института за јавно здравље Републике Србије о здравственој исправности воде за пиће јавних водовода и водних објеката за 2020. годину, у општини Сокобања је 2,1 % анализираних узорака физичко-хемијски неисправно, док је код 3 % узорака констатована микробиолошка неисправност. У општини Сокобања је у 2020. години испоручено 702.000 m^3 воде за пиће, односно око 51 m^3 по глави становника. Број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу је у 2020. години у Републици Србији износио 86,52%, узимајући у обзир број домаћинстава у Републици Србији према подацима Пописа из 2011. године. Број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу у Зајечарском округу је у 2020. години износио 88,05% од укупног броја домаћинстава.

Регионални водоводни систем "Бован" ослања се на вишенаменску акумулацију на реци Моравици, изграђену још 1978. године. Данас служи за снабдевање водом града Алексинца, а планирано снабдевање водом насеља у општинама Ражањ и Сокобања још није реализовано. Анализирајући планске документе вишег хијерархијског нивоа могуће је закључити да је општина Сокобања сагледана као значајна за водоснабдевање ширег конзумног подручја, што захтева укључење општине у Моравички подсистем Доње-јужноморавског регионалног система.

Саобраћајна инфраструктура

За општину Сокобања саобраћајна мрежа је од изузетног значаја за развој туризма, али и локалне заједнице у целини. Иако кроз општину Сокобања не пролазе путеви међународног значаја, налази се у зони утицаја значајних инфраструктурних коридора, пре свега коридора 10

⁴ Извор: Feasibility study (Re)construction of water supply and distribution and wastewater collection and treatment systems in Sokobanja, EU PPF, 2020/2021.

у чијем је саставу најважнија саобраћајница у Србији Е-75 и европских путева Е-761 и Е-771, који обезбеђују лаку доступност до шире државне и европске саобраћајне мреже. Удаљеност општине од интензивних саобраћајних токова представља предност у погледу задовољења услова водоснабдевања и заштите животне средине, превасходно заштите акумулације "Бован". У близини општине Сокобања пролазе железничке пруге Београд – Ниш и Прахово – Ниш, што се повољно одражава на саобраћни положај општине.

Стање локалних, односно општинских путева на подручју општине Сокобања може се сматрати задовољавајућим, а правци будућег развоја локалне путне мреже подразумевају задржавање трасе постојећих општинских путева уз додградњу нових деоница на следећим путним правцима: Читлук-Милушинац; државни пут II А реда бр. 217-Дуго Поље-Врело; Бели поток-општински пут до Шарбановца; општински пут до Језера-државни пут II А реда бр. 218; државни пут II А реда бр. 218-Врмџа и његова веза са селима Шарбановац и Мужинац; обилазни пут око Врмџанског језера. Укупна дужина свих категорисаних путева у општини Сокобања је 157,75 km, од чега је 144,5 km савремени коловоз. У општини егзистирају државни путеви II реда у дужини од 72,23 km и општински путеви 85,52 km, од којих савремени коловоз чини 72,27 km. Густина путне мреже у општини износи 0,3 km/km² и није се мењала у протеклих пет година, иако се број путничких аутомобила у општини из године у годину повећавао.

Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије

Снабдевање природним гасом

У општини Сокобања није изграђен транспортни систем гасификације. Подручје општине Сокобања ће се снабдевати гасом са постојећег магистралног гасовода МГ - 09 "Појате - Ниш". За снабдевање подручја општине Сокобања природним гасом изградиће се гасовод од Алексинца (ГМРС „Алексинац“) до Сокобање. Планира се изградња главне мерно-регулационе станице ГМРС "Сокобања", са које ће се гасом снабдевати Сокобања. За снабдевање осталих насеља у захвату „Просторног плана општине Сокобања“ планирају се још 2 мернорегулационе станице. Извршиће се конверзија локалних котларница у Сокобањи које користе чврсто или течно гориво тако да ће користити природни гас као основни енергент.

Обновљиви извори енергије

Првобитно је Просторним планом општине Сокобања, као потенцијална зона за изградњу ветропаркова, планиран простор јужно од планине Ртањ, тј. простор северно од следећих насеља: Мужинац, Шарбановац, Николинац, Сеселац и Милушинац. Међутим, Изменама и допунама Просторног плана општине Сокобања из 2021. године, укинуте су локације планиране за изградњу ветропаркова на територији општине Сокобања. Због трошкова транспорта биомасу на овом простору треба користити углавном у непосредној близини настанка ових сировина, ради задовољавања енергетских потреба објекта пољопривредне производње. Финална потрошња енергије из биомасе у општини Сокобања извоси 115.233,3 MWh годишње, што износи 60% од укупне потрошње. Овај податак се односи на зграде за индивидуално становање.

Грејање становништва

Према Локалном енергетском плану општине Сокобања од 2011. до 2021. године, потрошња енергије за грејање у стамбеним зградама износи 104.225.095,89 kWh/m² годишње.

Уколико анализирамо расположиве податке о начину грејања становништва општине Сокобања, можемо закључити да се етажно грејање користи у 22,94% настањених станова, док је 76,88% без радијатора и користе се алтернативне индивидуалне пећи. Као енергент у настањеним становима са етажним грејањем се највише користи дрво (21,36%), потом угљ (11,16%), док се струја и остали енергенти користе у знатно мањем проценту. У становима без радијатора се као енергент такође највише користи дрво (69,75%), потом угљ (8,72%), струја (7,46%), док се остали енергенти користе у проценту који је мањи од један.

Заштита животне средине

Квалитет ваздуха и земљишта

Општина Сокобања се одликује здравом животном средином и чистим ваздухом. Према Уредби о утврђивању Листе категорија квалитета ваздуха по зонама и агломерацијама на територији Републике Србије за 2019. годину, општина Сокобања припада зони Републике Србије у којој квалитет ваздуха спада у прву категорију, што подразумева чист или незнатно загађен ваздух, где нису прекорачене прописане граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју.

Главни извори загађења ваздуха су:

1. индивидуална ложишта и стамбене зграде са територије целе општине (95%) која користе чврсто гориво за огрев, угљ и дрво, што узрокује повећану концентрацију смога, прашине, чађи и других примеса у ваздуху;
2. котларнице и ложишта које користе фосилна горива и емитују штетне гасове (угљен моноксид, сумпорни оксиди, азотни оксиди, гасовита неорганска једињења флуора и хлора и друге опасне материје);
3. градска депонија (локално загађење која се налази на 3км од Сокобање и представља велики извор загађења ваздуха, нарочито у зимским месецима, када се, због довожења врућег пепела са осталим отпадом, често пали и загађује ширу околину);
4. интензивни транспортни саобраћај на релацији РМУ "Соко" (Читлук) – Сокобања – Алексинац;

Квалитет вода и отпадне воде

Територију општине Сокобања карактерише разнолика хидрографска мрежа, а са становишта туризма највредније хидрографске потенцијале Сокобање чине лековите минералне воде. Ове воде се на територији општине јављају на више места, с тим да је могуће издвојити две основне зоне - Сокобањску и зону Јошанице. У Сокобањи постоје топли, хладни и млаки извори минералне воде, који се могу наћи на три локалитета: у централном бањском парку, на локалитету Бањица и у зони корита реке Моравице. Температура воде се креће у распону од 28°C до 45°C, на основу чега је шест главних извора свrstano у две основне групе: хипертермални извори (купатило Парк) са температуром воде 39 - 45°C и хипотермални извори (купатило Бањица) са температуром воде 28 - 34°C. Такође, постоји и извор хладне манганске воде

Здрављак. У Бањи Јошаници, термоминералне воде су сконцентрисане на једном месту, у мањем проширењу на левој обали реке Јошанице.

Један од већих загађивача водених токова индустријском отпадном водом јесте рудник Соко. У периоду до 1990. године на територији општине радила су нека предузећа која су била евидентирана као потенцијални индустријски загађивачи: Кристал (обрада стакла), Монтер (производња и дорада предмета од бакра), млекара, кланица и сервис за поправку аутобуса и камиона транспортног предузећа Сокопревоз.

Постројење за прераду отпадних вода у Сокобањи саграђено је 1972. године и више није у функцији. У сеоским срединама се не спроводи пречишћавање отпадних вода, већ се отпадна вода директно испушта септичке јаме. На основу података Аналитичког сервиса ЈЛС, број домаћинстава прикљученог на канализациону мрежу у општини Сокобања се није значајно мењао у периоду од 2016. до 2020. године и износио је 80,8%.⁵ у 2020. години дужина канализационог система је износила 38 km.

Одлагање отпада

На територији општине Сокобања отпад у највећој мери потиче од:

1. Становништва - комунални отпад из домаћинства и угоститељских објеката,
2. Индустрије (депонија јаловине Рудника Соко и кисели отпад бивше стакларе на депонији земље и шута)
3. Пљоопривреде - пестициди, органско ђубриво.

Одлагање комуналног отпада из Сокобање врши се на несанитарној градској депонији, на локацији „Трговишки пут“, на катастарским парцелама бр. 987, 994, 995, 1052 КО Сокобања. Организовано одлагање отпада на тој локацији започето је још 1970. године. Депонија се налази у природној депресији поред саме обале реке Моравице (отпад се простире до самог речног тока) и као таква представља опасан извор загађења реке, која се непосредно низводно од локације депоније улива у акумулацију „Бован“ која се користи за водоснабдевање. Према подацима из 2012. године, површина градске депоније је 10.400 m², а запремина депонованог отпада процењена је на око 50.000 m³. Максимална расположива запремина депоније процењена је на око 60.000 m³, а просечна годишња количина отпада који се одлаже на депонију износи око 10.000 m³ (у растреситом стању). Депонија је на тој локацији од 1970. године, а власник земљишта на коме се налази је ЈКП „Напредак“. Ограда око депоније не постоји, нема чуварске службе. Није присутан ни један облик третмана отпада пре одлагања. Депонија се, поред тога, налази у ужој зони санитарне заштите изворишта водоснабдевања – акумулације Бован из које се водом за пиће снабдева преко 35.000 људи из општине Алексинац.

⁵ Извор: Аналитички сервис ЈЛС, <https://rsjp.gov.rs/cir/analiticki-servis>

Образовање

Предшколско васпитање и образовање у општини Сокобања се реализује у оквиру ПУ „Буцко“ у Сокобањи и по потреби у издвојеним васпитним групама у месним заједницама. Све собе су опремљене средствима која су потребна за реализацију васпитно образовног рада. Подаци о обухвату деце предшколским васпитањем и образовањем постоје за 2019/2020. годину. Предшколским васпитањем у школској 2019/2020. години, обухваћено је 14,2 % деце узраста од 0-3 године што је значајно ниže у односу на Зајечарску област (28,7%), док је обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП већи у поређењу са обухватом деце на нивоу Зајечарске области (74,8% и 59,8% респективно). У односу на републички просек (62,6%), обухват деце ове узрасне категорије је већи. Према подацима за 2019. годину, капацитети предшколске установе су били довољни будући да нема деце на чекању нити уписаних преко капацитета. Међутим, према подацима из Извештаја ПУ „Буцко“ за 2021. годину, 15 деце са налази на листи чекања.

У општини Сокобања основно образовање се реализује у оквиру ОШ „Митрополит Михаило“. Ова школа је јединствена основна школа на целој територији општине Сокобања. Поред матичне школе која се налази у Сокобањи, основна школа обухвата и 21 подручно/издвојено одељење и једну школу за основно образовање одраслих. Матична школа у Сокобањи броји 11 одељења од 1. до 4. разреда, 15 одељења од 5-8. разреда, једно комбиновано специјално одељење од 1-8. разреда за децу лако ометену у развоју, као и два одељења Школе за основно образовање одраслих „Друга шанса“. Основна школа „Митрополит Михаило“ са издвојеним одељењима покрива сва насељена места у општини изузеве насеља Церовица, Раденковац, Ново Село и Сесавац у којима нема деце школског узраста. Школе у насељима Врело и Мужинац имају два одељења другог циклуса основног образовања⁶. У матичној школи у Сокобањи постоји једно комбиновано одељење за децу лако ометену у развоју које је у школској 2020/2021. години похађало два ученика. Два одељења Школе за основно образовање одраслих „Друга шанса“ бројала су 9 полазника.

У општини Сокобања постоји једна средња школа, „Бранислав Нушић“. Школа ради у источном делу зграде Гимназије, а други део зграде користи Основна школа. У јуну 2017. године је започета, а децембра 2017. и завршена прва фаза реконструкције и адаптација школске зграде, котларнице и грејне мреже средствима које је обезбедила Канцеларија за управљање јавним улагањима. Школа има на располагању 12 учионица, 3 специјализоване учионице које се користе при подели одељења на групе и 6 кабинета. У школском дворишту се налази школска спортска сала, површине од око 1.350 m². Хала служи за извођење наставе физичког васпитања, школских секција, рекреације наставника, а у послеподневним часовима и викендом користе је спортски клубови са територије општине Сокобања за своје тренинге. Током распуста, одлуком Школског одбора на коју је дала сагласност Скупштина општине Сокобања школска хала се издаје. Поред школе налазе се градски отворени терени за кошарку и фудбал, који се по потреби користе за наставу физичког васпитања. Након реконструкције школе, услови и опремљеност су значајно побољшани.

Здравствена и социјална заштита

Према званичним статистичким подацима, у општини Сокобања постоје 3 здравствене установе у којима је запослено 428 лица од чега 252 лица чине здравствени радници и сарадници. Број здравствених радника и сарадника је повећан у односу на 2017. годину за 8 лица. Број доктора медицине је смањен у односу на претходни период, чему је највише допринело смањење броја специјалиста. Поред Дома здравља, здравствена заштита се остварује и у оквиру Специјалне болнице за плућне болести „Озрен“ и Специјалне болнице „Сокобања“.

⁶ Извештај о реализацији годишњег плана рада школске 2020/2021. године.

У саставу Дома здравља у Сокобањи налази се одсек хитне медицинске службе, општа медицина, педијатрија, гинеколошка служба, патронажна служба, стоматологија, лабораторија, радиолошка служба, служба интерне медицине, офтамолошко одељење, пнеумофизиологија, неуропсихијатрија и апотека. Дому здравља Сокобања потребан је специјалиста неуропсихијатрије и специјалиста офтамологије али на које нема право будући да је општина у категорији општина испод 20 хиљада становника. Након преузимања Апотеке Дома здравља Сокобања од стране Апотекарске установе Зајечар, Дом здравља Сокобања у свом саставу нема апотеку. На територији општине Сокобања постоји шест приватних апотека. У Сокобањи постоји Специјална болница за плућне болести „Озрен“ која обавља стационарну и специјалнистичко консултативну здравствену делатност у области лечења плућних болести, туберкулозе и очних болести, чији је оснивач Влада Републике Србије и финансира се из буџета државе. Специјална болница „Сокобања“ је научно наставна база Медицинског факултета у Нишу и референтна здравствена установа у Србији за превенције, лечење и рехабилитацију неспецифичних плућних болести

Један од значајнијих показатеља из домена здравствене заштите је број становника на једног лекара. У општини Сокобања на једног лекара долази 255 становника, док је у Републици Србији тај однос доста неповољнији и износи 343 становника на једног лекара. Када је у питању број доктора медицине на 1.000 становника, у општини Сокобања износи 3,92, док у Републици Србији износи 2,9.

У годишњим буџетима општине Сокобања издвојена су средства за програм здравствене заштите у износима око 10 милиона динара (то укључује средства за функционисање – зарада појединим кадровима и текуће одржавање објекта здравства, за мртвозорску службу и за реализацију друштвене бриге за јавно здравље, а поред тога сваке године се пројектно финансира тзв. палијативна нега са 1 милион динара. Релативно учешће извршења овог програма премашује просек осталих општина. Установа у којој се остварују сва права утврђена Законом и која обезбеђује пружање услуга социјалне заштите из Закона је Центар за социјални рад „Сокобања“. У ЦСР запослено је 5 лица, од чега су 2 стручна радника (психолог и специјални педагог). Сви запослени финансирају из буџета РС. У 2020. години укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад био је 3.097, што чини 22,5% од укупне популације. Број корисника је растао у периоду 2016-2019. година, да би у 2020. години дошло до благог смањења броја корисника. Деца као корисници права и услуга ЦСР чине око 10% укупног броја корисника. Највећи број деце корисника права и услуга ЦСР је старости 15-17 (135). Најбројнија је група деце чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања (176) и деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом (55). Међу пунолетним корисницима најбројније су материјално угрожене особе (2.378) и особе са завршеном основном школом. Међу корисницима, 54 лица имају завршenu вишу/високу школу. Међу корисницима ЦСР у 2020. години било је укупно 43 особе са инвалидитетом, од чега 12 деце. Новчана социјална помоћ (НСП), дечији додатак (ДД) и основни додатак за негу и помоћ другог лица су услуге материјалне подршке које се финансирају из буџета Републике Србије. У периоду од 2016. до 2020. године број корисника НСП је растао. Најзначајнији раст је остварен 2020. године. Број корисника дечјег додатка је након раста до 2018. године, забележио благи пад броја корисника. Услуге из области социјалне заштите намењене појединцима и породицама са територије општине Сокобања, као и садржај рада ЦСР једним делом се одређује општинским подзаконским актом, Одлуком о социјалној заштити у општини Сокобања (Сл. Лист „Сокобања“, 40/2018). Из програма буџета „Социјална и дечја заштита“⁷, у 2020. години средства су издвајана за једнократне помоћи и друге облике помоћи, дневне услуге у заједници, Подршка реализацији програма Црвеног крста, подршка деци и породицама са децом, Подршка особама са инвалидитетом. Процентуално учешће ових расхода у укупних расходима и издацима буџета општине износи 3,90%, што је значајно мање у односу на просек тих расхода када се посматрају

⁷ Одлука о буџету општине Сокобања за 2020. годину.

остале ЈЛС у Републици Србији (5,43%). По карактеру и распрострањености подршке за децу и породицу, ову област не можемо сврстати у истакнуте приоритетете.

Култура, спорт и омладинска политика

Народна библиотека „Стеван Сремац“ је једина установа културе на територији општине Сокобања чији је оснивач локална самоуправа. Народна библиотека „Стеван Сремац“ Сокобања је основана 1869. године као Бањска читаоница а данас је самостална културна установа. У оквиру библиотеке постоји Одељење за децу, Одељење за одрасле, Завичајно одељење, Одељење старе и ретке књиге, Референсне збирке и Читаонице за децу и одрасле. Библиотеци су дати на управљање и коришћење Завичајни музеј, биоскоп Моравица и Легат слика Милуна Митровића. Делатност библиотеке се финасира из буџета Општине Сокобања, из прихода делатности, спонзорства, донација, легата и сл. На територији општине је активно и више удружења грађана која се баве културним и савременим стваралаштвом, као и неговањем традиције. Аматерско „СБ“ позориште окупља велики број аматера и ентузијаста који имају изузетно значајну сарадњу са удружењима из земље и иностранства, као и КУД Соко које ради од 1998. године и организује значајне манифестације у локалној заједници. У општини Сокобања постоје многобројне спомен чесме подигнуте великанима историје.

Ради унапређења делатности спорта и физичке културе, одржавања спортских објеката на територији општине Сокобања и остваривања интереса грађана у овој области, Скупштина Општине Сокобања је 2017. године основала „Спортско рекреативни центар Подина“. Ова установа газдује, управља и одржава следеће објекте: Аква парк „Подина“, спортски терени „Подина“, мини пич терен на Бањици, тератана на отвореном у парку „Бањица“, теретана „Подина“ и клизалиште.

Општинском одлуком донета је одлука о формирању Канцеларија за младе и Савета младих новембра 2008. године. Канцеларија за младе је званично отворена 19. маја 2009. године. Место Координатора за младе је систематизовано у ОУ али је место непопуњено. Кроз програмску активност 1301-0005 Спровођење омладинске политике, буџетом општине, у претходном периоду, нису била предвиђена средства за рад канцеларије за младе.

3.2. СВОТ анализа

3.2.1. СВОТ анализа - Заштита животне средине, урбана и комунална инфраструктура

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none">Релативно здрава животна срединаДобар квалитет пољопривредног земљишта4 заштићена подручја (26,5% територије)Велики удео територије под шумомПокрivenost планским документима вишег редаАктивна еколошка удружења (Сокобањско еколошко друштво, Бањско преобрађење)Успостављен систем за праћење квалитета ваздуха	<ul style="list-style-type: none">Отпадне воде се не прерађују и загађују реку Моравицу - постројење за прераду отпадних вода није у функцијиКомунални отпад се одлаже на сметлиште и загађује животну средину - Систем управљања комуналним отпадом није успостављенВелики број дивљих депонијаНедовољна опремљености ЈКПНе постоји систем даљинског грејањаЗагађење ваздуха услед грејања на чврста горива

<ul style="list-style-type: none"> • Велики удео домаћинстава у насељу Сокобања је прикључен на канализациону мрежу • Велики број домаћинстава у насељу Сокобања је прикључен на водоводну мрежу • Релативно добро стање енергетске ефикасности јавних објеката • Додела субвенција за енергетску ефикасност приватних објеката • Квалитет и доступност земљишта • Природни ресурси (термоминерални извори и геоморфолошке вредности) 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна развијена свест грађана о значају екологије и заштити животне средине • Систем за мониторинг квалитета водотокова није успостављен • Недовољно развијена електро енергетска инфраструктура • Недовољна урбанистичка уређеност: недостају пешачке стазе и тротоари, недостају паркинг простори • Недовољно развијена саобраћајна инфраструктура - државни пут пролази кроз град, прилазни путеви нису адекватни • Лоше водоснабдевање - недостатак воде, посебно у летњим месецима • Велики део водоводне мреже је дотрајао и сачињен је од азбестних цеви • Управљање сеоским водоводима није успостављено у складу са Законом о водама • Недовољан број извршилаца у општинској управи на пословима урбанизма • Недостају планови детаљне регулације • Нерешена правно - имовинска питања
<p>Шансе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реконструкција и изградња путне и саобраћајне инфраструктуре, изградња обилазне саобраћајнице • Стављање Бованског језера у функцију водоснабдевања • Изградња планираних мини акумулација у оквиру „Бованског слива“ – постојеће акумулације „Бован“ (Просторни план општине Сокобања-реферална карта 3. , „Туризам и заштита простора“) • Бушотина минералне воде за аква парк • Изградња система даљинског грејања , по могућству користећи обновљиве изворе енергије • Успостављање регионалног система за управљање комуналним отпадом и изградња трансфер станице у Сокобањи • Изградња постројења за прераду отпадних вода • Подршка очувању животне средине од стране националних и међународних организација • Оснивање Еколошко-едукативног центра Раденковац 	<p>Опасности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Загађење река и језера услед испуштања не прерађених отпадних вода • Загађење ваздуха услед интензивног саобраћаја у насељу и грејања на чврсто гориво • Климатске промене и њихови негативни ефекти • Пре интензивна градња која је несразмерна капацитетима саобраћајне и комуналне инфраструктуре • Неконтролисана градња у заштићеним подручјима • Угрожавање бањских изворишта услед дозвољене експлоатације воде на приватним површинама, а у оквиру проглашеног бањског подручја • Девастација природних ресурса и губитак имиџа „Зеленог срца Србије“

3.2.2. СВОТ анализа - Економски развој

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Природни ресурси: лековита вода, чиста и плодна земља, реке и језера, шуме, минерално богатство Постојање заштићених природних и културних добара – у функцији развоја туризма Препознатљивост Сокобање као бренда Вековна традиција туристичког места – најдужа историја бављења бањским туризмом у Србији Велика туристичка посвећеност Постојање организације за промоцију туризма - Туристичка организација Сокобања Релативно висок квалитет туристичке понуде Квалификован и компетентан кадар у области туризма и здравства Постојање удружења пољопривредних производа Препознатљиви пољопривредни производи: Ртањско јагње, сокобањски сир и сокобањски мед Опремљен простор за иновациони старт-уп центар Планински дом Раденковац Врмџа – пример добре праксе развоја сеоског туризма (Етно музеј, Међународни Фестивал туристичко - еколошког филма, планинске акције, Уређено природно пењалиште са 125 смерова за спортско пењање у Врмџи, Рурал хуб) Развијена Стратегија руралног развоја Развијен програм развоја туризма Локална акциона група „Ртањ“ 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатак квалификоване радне снаге Недостатак социо - економског дијалога Недостатак локалних јавних политика у области запошљавања - Недостаје ЛАПЗ Наглашена сезоналност у туризму - туристичка сезона се углавном своди на летњи период Недовољно развијена путна инфраструктура ограничава развој туризма - релативна удаљеност од ауто пута, неадекватни прилазни путеви Недовољно развијена комунална инфраструктура ограничава развој туризма Неусклађеност пољопривреде са туристичком понудом Недовољно развијена туристичка инфра и супра структура ДП Лептерија са највећим туристичко - угоститељском комплексом је у стечају Недовољна продуктивност пољопривредних газдинстава и уситњеност поседа Релативно слаба економска моћ пољопривредних газдинстава (недостатак финансијских средстава) Непостојање прерађивачких капацитета Непостојање складишних капацитета Недовољан дијалог приватног и јавног сектора Нефункционалност Удружења предузетника
Шансе	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> Сокобања је препозната као једна од 18 кључних туристичких дестинација у Србији у Стратегији развоја туризма РС Успешна приватизација ДП Лептерија Међуопштинска сарадња у области туризма Интензивне маркетиншке и промотивне активности Развој руралног туризма Развој спортско - рекреативног туризма 	<ul style="list-style-type: none"> Девастација природних ресурса Законски оквир који омогућава геолошко - рударска истраживања ван контроле ЛС Загађење и нарушавање природне средине Дивља градња у заштићеним природним добрима Погрешна оријентација урбаног развоја, која се не уклапа у имиџ „Зелено срце Србије“

<ul style="list-style-type: none"> • Развој конгресног туризма • Развој садржаја који ће поспешити зимску туристичку сезону • Унапређење квалитета смештајних капацитета • Изградња туристичке инфра и супарструктуре - бициклистичке стазе, пешачке стазе, аква парк итд • Изградња плаже на Бованском језеру • Изградња кампа • Раствућа тражња за шелнес & спа, здравственим и видом туризма везаним за боравак и активности у природи • Отварање високе школе за туризам, угоститељство и сл • ЕУ и други међународни донаторски фондови и програми пружају могућност за финансирање пројекта • Подстицање прераде пољопривредних производа и производње хране и пића • Заштита географског порекла и брендирање меда и других пољопривредних производа (сир, чај, ракија) • Изградња хладњаче и сушаре на територији општине • Додељивање локалних подстицаја за узгој и прераду лековитог биља • Изградња погона за откуп и прераду кромпира 	<ul style="list-style-type: none"> • Одлив радне снаге • Изражен тренд депопулације • Глобална економска криза • Негативни утицаји пандемије • Непланско коришћење ресурса и атракција
--	---

3.2.3. СВОТ - Друштвени развој

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Разноврсно и богато културно - историјско наслеђе Сокобање • Висок ниво друштвене одговорности локалне самоуправе - Општина интензивно спроводи мере популационе политike • Изузетно доступно и приступачна ПУ - Цена боравка у предшколској установи је међу најнижим у Србији • Општина обезбеђује бесплатне уџбенике ученицима основне школе • Изузетно добра техничка опремљеност ПУ и основне школе • Потпуно дигитализован систем вођења педагошке документације • Бесплатан јавни превоз за грађане • Обезбеђен је превоз и лични пратилац за децу са сметњама у развоју 	<ul style="list-style-type: none"> • Негативни демографски трендови (депопулација и старење становништва) • Неадекватна организација у области културе - недостаје јединствени Центар за културу • Недостатак адекватног простора и инфраструктуре за установе културе - позориште, биоскоп, библиотека, КУД „Соко“, галерија и Музеј Легата Милуна Митровића, • Недовољно развијен јавни превоз • Недостатак простора у Средњој школи „Бранислав Нушић“ • Недоступно високо образовање на територији општине Сокобања • Релативно лоше стање школских објеката у сеоским срединама

<ul style="list-style-type: none"> Средња школа са 7 образовних профиле, укључујући туристичко - угоститељске, здравствено и опште образовање Веома добра међу- институционална сарадња Установа културе - Народна библиотека Стеван Сремац, која управља Завичајним музејем и Легатом „Милутина Митровића“, и биоскопом „Моравица“ Мултифункциони објекат - Летња позорница „Врело“ Уметничка колонија Сокобања и велики број уметничких слика у Легату Милуна Митровића Значајна будзетска издавања за културна дешавања: Фестивал „Прва хармоника Србије“ , Фестивал туристичко - еколошког документарног филма у Врмдзи, бањско културно лето Активна удружења грађана : Аматерско „СБ“ позориште , КУД „Соко“, Добротворно друштво „Свети Сава“, Сокобањско еколошко друштво и др Доступност примарне и секундарне здравствене заштите Релативно добра спортска инфраструктура Две услуге социјалне заштите у надлежности ЛСГ - Помоћ у кући и Лични пратилац Постојање удружења пензионера које се бави проблематиком старије популације 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатак стручног кадра у ПУ - недостају педагог, психолог и логопед. Недовољно уређено двориште ПУ - недостаје мобилијар Недостатак друштвених дешавања у сеоским срединама Недовољна искоришћеност Домова културе у сеоским срединама Недовољна мотивисаност становника из сеоских средина за бављење спортом Недостатак стручног кадра у области спорта Недовољно развијене и доступне услуге социјалне заштите У општини не постоји лиценцирани пружалац услуга социјалне заштите Недостатак стручног кадра у области здравства - недостаје специјалиста психијатрије и офтамологије Не функционише канцеларија за младе
<p>Шансе</p> <ul style="list-style-type: none"> Увођење нових образовних профиле у средњој школи - физиотерапеут и информатика Отварање високе школе у области туризма, угоститељства Оснивање јединственог Центра за културу Пренамена простора библиотеке у галерију Увођење нових услуга социјалне заштите: Народна кухиња, прихватилиште за децу Развој нових и унапређење постојећих фестивала Развој инфраструктуре за зимске спортиве Покривање аква парка и стварање могућности за коришћење у зимском периоду Изградња геронтолошког центра 	<p>Опасности</p> <ul style="list-style-type: none"> Снажан одлив становништва и депопулација Све мањи број деце и сеоским школама
	21

4. Визија општине Сокобања

Визија развоја општине Сокобања до 2030. године настала је кроз процес консултација са заинтересованим странама и иста представља жељено стање будућности, промену која се жели постићи у планском периоду кроз реализацију предложених мера и тиме достизање дефинисаних приоритетних циљева.

Сокобања је атрактивна туристичка дестинација која свој развој базира на зеленој економији, уз склад природе, културне баштине и модерне инфраструктуре са могућностима за угодан живот и задовољним грађанима

5. Приоритетни циљеви и мере

Развојни правац	Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
Заштита животне средине и урбани развој	1.1 Обезбеђена довољна количина пијаће воде за све грађане и туристе	1.1.1 Одрживо повећање капацитета за производњу пијаће воде на територији целе општине
		1.1.2 Изградња и реконструкција водоводне мреже и пратећих објеката у функцији водоснабдевања
		1.1.3 Успостављање система зонирања у водоснабдевању
		1.1.4 Успостављање система мониторинга у водоснабдевању
	1.2 Чисте и очуване воде Сокобање	1.2.1 Изградња новог и реконструкција и доградња постојећег постројења за пречишћавање отпадних вода
		1.2.2 Изградња и реконструкција канализационе мреже
		1.2.3 Изградња и реконструкција атмосферске канализације
		1.2.4 Заштита водних екосистема
	1.3 Чист ваздух током целе године	1.3.1 Прелазак на еколошки прихватљивије енергенте у објектима јавне намене
		1.3.2 Подстицање приватних домаћинстава на прелазак на еколошки прихватљиве енергенте
		1.3.3 Подстицање унапређења енергетске ефикасности приватних објеката

		1.3.4 Унапређење енергетске ефикасности у објектима јавне намене
		1.3.5 Подстицање производње и коришћења енергије из обновљивих извора за сопствене потребе
		1.3.6 Развој еколошки прихватљивог система даљинског грејања у насељу Сокобања
1.4 Успостављен систем за управљање комуналним отпадом	1.4.1 Санација и рекултивација постојеће депоније Трговишки пут 1.4.2 Санирање дивљих депонија 1.4.3 Унапређење капацитета ЈКП 1.4.4 Успостављање система за сепарацију и рециклажу отпада 1.4.5 Међуопштинска сарадња на изградњи регионалне депоније	1.4.1 Санација и рекултивација постојеће депоније Трговишки пут
		1.4.2 Санирање дивљих депонија
		1.4.3 Унапређење капацитета ЈКП
		1.4.4 Успостављање система за сепарацију и рециклажу отпада
		1.4.5 Међуопштинска сарадња на изградњи регионалне депоније
1.5 Обезбеђен одрживи урбани развој Сокобање	1.5.1 Успостављање нових параметара изградње у складу са принципима одрживог развоја 1.5.2 Развој безбедних, инклузивних и приступачних јавних површина (зелена пијаца, гробље, јавни паркинг, паркови, дечија и спортска игралишта) за све грађане 1.5.3 Унапређење саобраћајне инфраструктуре 1.5.4 Подршка развоју еколошки прихватљивог транспортног система базираног на безбедности у саобраћају и доступности за све категорије становништва 1.5.5 Унапређење електро-енергетске мреже и јавне расвете на територији целе општине 1.5.6 Развој инфраструктуре у руралним срединама 1.5.7 Успостављање азила за животиње	1.5.1 Успостављање нових параметара изградње у складу са принципима одрживог развоја
		1.5.2 Развој безбедних, инклузивних и приступачних јавних површина (зелена пијаца, гробље, јавни паркинг, паркови, дечија и спортска игралишта) за све грађане
		1.5.3 Унапређење саобраћајне инфраструктуре
		1.5.4 Подршка развоју еколошки прихватљивог транспортног система базираног на безбедности у саобраћају и доступности за све категорије становништва
		1.5.5 Унапређење електро-енергетске мреже и јавне расвете на територији целе општине
		1.5.6 Развој инфраструктуре у руралним срединама
		1.5.7 Успостављање азила за животиње
Развојни правац	Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
Економски развој	2.1 Сокобања је конкурентна туристичка дестинација са развијеном понудом и посетом током целе године	2.1.1 Стварање услова за развој смештајне понуде у домену капацитета са високим категоријама
		2.1.2 Развој туристичких садржаја и атракција уз очување природних и културних вредности
		2.1.3 Успостављање система управљања дестинацијом

Друштвени развој	2.2 Повећати запосленост и обезбедити услове за достојанствен рад за грађане Сокобање	2.1.4 Промоција и унапређивање видљивости туристичке дестинације Сокобање
		2.1.5 Увођење концепта паметног туризма
		2.2.1 Пружање подршке за спровођење активних мера запошљавања у складу са локалним потребама, са посебним освртом на жене и младе
		2.2.2 Развој пословне инфраструктуре
		2.2.3 Пружање подршке за унапређење конкурентности локалне привреде и привлачење инвестиција кроз реализацију Програма ЛЕР-а
	2.3 Повећана ефикасност, конкурентност и одрживост пољопривредне производње и прераде	2.2.4 Успостављање система дуалног образовања
		2.2.5 Подршка развоју РМУ“Соко“ у Читлуку
		2.3.1 Пружање подршке за развој ЛАГ Ртањ у складу са „LEADER“ принципима
		2.3.2 Пружање подршке укрупњавању пољопривредних парцела кроз спровођење поступака комасације
	3.1 Повећање доступности и уједначености квалитета ПЗЗ за све грађане Сокобање	2.3.3 Спровођење локалних подстицаја за унапређење конкурентности пољопривредне производње и прераде у складу са локалном руралном политиком
		2.3.4 Заштита ознаке географског порекла
Развојни правац	Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
	3.1 Повећање доступности и уједначености квалитета ПЗЗ за све грађане Сокобање	3.1.1 Обезбеђивање функционисања неопходних специјалистичких служби у Дому здравља
		3.1.2 Опремање дечије стоматолошке службе
		3.1.3 Реконструкција и опремање лабораторије
		3.1.4 Обезбеђење функционисања Одсека хитне медицинске помоћи
		3.1.5 Реконструкција и адаптација сеоских амбуланти
	3.2 Грађани Сокобање имају	3.2.1 Развој локалне политике социјалне заштите

	квалитетне и доступне социјалне услуге у локалној заједници	3.2.2 Унапређење постојећих и увођење нових услуга социјалне заштите 3.2.3 Обезбеђивање / унапређење приступачности јавних институција особама са инвалидитетом
3.3 Богат културни живот		3.3.1 Успостављање јединственог центра за културу 3.3.2 Унапређивање / обезбеђивање просторних услова за спровођење активности 3.3.3 Унапређење културно – уметничких садржаја
3.4 Унапређени услови за рекреацију и бављење спортом		3.4.1 Усавршавање стручног кадра за спровођење редовних и посебних програма у области спорта 3.4.2 Унапређење спортско – рекреативне инфраструктуре и додатно опремање спортских објеката 3.4.3 Промовисање бављења спортом код деце и младих
3.5 Млади грађани Сокобање су активни и укључени све друштвене токове у локалној заједници		3.5.1 Успостављање омладинске политике и складу са потребама и уз учешће младих 3.5.2 Унапређење капацитета и обезбеђење функционисања Канцеларије за младе
3.6 Васпитно образовни рад се реализује у безбедној, здравој, подстицајној и инклузивној средини		3.6.1 Унапређење квалитета и доступности предшколског образовања и васпитања 3.6.2 Унапређење услова за спровођење основног образовања 3.6.3 Унапређење услова за спровођење средњег образовања 3.6.4 Оснивање високе школе струковних студија за туризам и хотелијерство

Развојни правац I – заштита животне средине, урбана и комунална инфраструктура

Приоритетни циљ 1.1	Обезбеђена довољна количина пијаће воде за све грађане и туристе	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Удео домаћинства прикључених на водоводну мрежу на територији целе општине	ЈКП „Напредак“	65%	85%

Образложение:

По званичним статистикама, на подручју општине Сокобања већина становника (86,7%) су прикључени на систем водоснабдевања, кроз више одвојених водоводних мрежа. По подацима ЈКП „Напредак, 65% домаћинства на нивоу целе општине је прикључено на јавни систем водоснабдевања, док око 35% је прикључено на сеоске водоводе. Интенција је да се сеоски водоводи укључе у јавни систем водоснабдевања. Међутим, оно што карактерише водоводну мрежу на подручју општине су велики губици (процењено 24%), део мреже је још увек под азбестним цевима, а водна налазишта захтевају обнову, застарела је секундарна мрежа и честе су нестације воде током летњих месеци. Без обзира на покривеност свих 24 сеоска насеља на територији општине прикључцима на водоводну мрежу, оно што представља проблем је квалитет (безбедност) пијаће воде. Комплетан водоводни систем на територији општине Сокобања је грађен пре више деценија. Према анализи коју је радио Институт за јавно здравље о квалитету воде у водоводу у општини Сокобања, физичко-хемијска неисправност воде износи 2,1%, док је микробиолошка неисправност 3%. Још један од великих проблема када је реч о водоснабдевању представља чињеница да су сеоски водоводи у власништву више група грађана, па је у наредном периоду неопходно да надлежност и контролу над радом ових водовода преузме ЈКП "Напредак" Сокобања. У наредном периоду општина Сокобања планира реализацију неколико кључних мера, који су пре свега капитални пројекти, а односе се на реконструкцију водоводног система и фабрике воде као и проналажење нових изворишта, успостављање система зонирања и мониторинга, а све са циљем како би се дугорочно решио проблем снабдевања становништва безбедном пијаћом водом. Оно што представља други део постављеног циља, свакако је да доступна пијаћа вода, поред тога што је безбедна, буде и приуштива за локално становништво. Како је реч о значајним инвестицијама, што ће у одређеној мери и поскупети воду, требало би посветити додатну пажњу на информативно-едукативне активности када је реч о коришћењу и очувању пијаће воде као ресурса.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 6. Обезбедити санитарне услове и приступ пијаћој води за све

6.1 До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све.

6.3 До краја 2030 унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео непрочишћених вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу

Допринос Преговарачком поглављу 27 – Животна средина				
Предложене мере:				
1.1.1 Одрживо повећање капацитета за производњу пијаће воде на територији целе општине				
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>				
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>	
Капацитет изворишта и постројења за прераду воде у јавном систему водоснабдевања	70 л/с	100 л/с	Извештај ЈКП	
Количине испоручене воде за пиће у јавном систему водоснабдевања	702.000 м3	800.000 м3	Извештај ЈКП	
Број реконструисаних постројења за прераду воде	0	3	Извештај ЈКП	
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>				
Тренутни капацитет изворишта и осталих ресурса за водоснабдевање не задовољава потребе корисника у погледу количине пијаће воде, те је неопходно применити мере које ће резултирати повећањем доступне количине пијаће воде.				
Мера обухвата све радове не реконструкцији и изградњи ПППВ Царина са ПС Бањица (друга фаза), постројење Лептерија, реконструкција бунара, реконструкција пумпне станице на Врелу, бушотина Шарбановац, и довод воде са Бованског Језера у случају недостатка пијаће воде ако претходне мере не дају резултат, а све у складу са ПГР-ом и студијом изводљивости за водоснабдевање и третман отпадних вода насеља Сокобања – ППФ7, као и Просторним планом, као и осталим важећим документима.				
ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ:				
<ul style="list-style-type: none"> Израда пројектно техничке документације, Реконструкција ПППВ Царина и ПС Бањица са набавком и уграђњом опреме, Реконструкција Постројења Лептерија са израдом резервоара и уграђњом опреме, Израда бушотине Шарбановац и транзитног цевовода до Сокобање, Активност испитивања и успостављања експлоатације бушотине Читлук Израда студије изводљивости и пројектно техничке документације довода са Бовнског језера. 				
<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добра и услуга	Општина и ЈКП	500.000.000,00	Општина, РС, донацији	2023 - 2028
1.1.2 Изградња и реконструкција водоводне мреже и пратећих објеката у функцији водоснабдевања				
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>	

Дужина новоизграђене водоводне мреже у метрима	0	5000	Извештај ЈКП, Употребна дозвола
Дужина реконструисане водоводне мреже у метрима	2000	20000	Извештај ЈКП, Употребна дозвола
Реконструисани и изграђени објекти водоснабдевања	0	3	Извештај ЈКП, Употребна дозвола
Број сеоских водовода укључених у систем јавног водоснабдевања	0	5	Извештај ЈКП,

Опис мере и активности за спровођење мере

У насељу Сокобања се бележе губици у систему водоснабдевања од преко 50% услед застарелог цевовода. У сеоским насељима системи за водоснабдевање су у највећем броју случајева у индивидуалном, или власништву група грађана, те нису у систему јавног водоснабдевања, што је у супротности са Законом о комуналној делатности.

Ова мера обухвата изградњу нове и реконструкцију постојеће водоводне мреже у складу са ПГР -ом и потребним капацитетима, а за потребе грађана Сокобање и даљег развоја и ширења туристичких капацитета. Мера такође подразумева реконструкцију Пумпне станице Врело и изградњу и реконструкцији резервоара. У сеоским месним заједницама је планирана изградња водоводне мреже где није урађена, као и преузимање сеоских водовода од стране овлашћеног предузећа и довођење водовода у систем квалитетног управљања, одржавања и контроле.

Активности

- Израда пројектно техничке документације изградње и реконструкције водоводне мреже
- Изградња и реконструкција водоводне мреже и објеката
- Спровођење активности на легализацији постојећих сеоских водовода и објеката у њиховом систему
- Израда пројектно техничке документације изградње и реконструкције водоводне мреже сеоских водовода
- Изградња и реконструкција водоводне мреже и објеката сеоских водовода
- Успостављање управљачког система сеоских водовода

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина и ЈКП	800.000.000,00	Општина, РС, донацији	2023-2030

1.1.3 Успостављање система зонирања у водоснабдевању

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број зона у јавном систему водоснабдевања	0	3	Извештај ЈКП

Опис мере и активности за спровођење мере				
У систему јавног водоснабдевања тренутно није успостављен систем зонирања, што отежава управљање водоводним системом. Пројекат је тренутно на нивоу техничке контроле.				
Мера обухвата:				
<ul style="list-style-type: none"> Израду Пројектно техничке документације са израдом хидрауличког модела, извођење радова по документацији са уградњом потребне опреме. 				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина и ЈКП	35.000.000,00	Општина, РС, донатори	2023-2025
1.1.4 Успостављање система мониторинга у водоснабдевању				
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	
Систем мониторинга водоснабдевања	Не постоји	Постоји	Извештај ЈКП	
Опис мере и активности за спровођење мере				
Систем мониторинга у водоснабдевању тренутно не постоји, што онемогућава адекватно управљање јавним системом водоснабдевања.				
Мера обухвата увођење система управљања и мониторинга водоводног система Сокобање са израдом SCADA система.				
Планиране активности				
<ul style="list-style-type: none"> Израда пројектно техничке документације Уградња опреме на постројењима и мрежи Успостављање SCADA система 				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина и ЈКП	50.000.000,00	Општина, РС, донатори	2023-2027

Приоритетни циљ 1.2	Чисте и очуване воде Сокобање	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Квалитет воде у реци Моравици на излазу из Сокобање	ЈКП	5. категорија	2. категорија

% Отпадних вода које се безбедно прерађују у насељу Сокобања		0%	98%
--	--	----	-----

Образложение:

Управљање отпадним водама представља један од највећих проблема и изазова који се налазе пред локалном самоуправом. Иако општину Сокобања карактерише богата и разнолика хидрографска мрежа, са рекама Моравицом и Јошаницом и бројним мањим притокама, језерима и изнад свега лековите минералне воде, њихово очување и стављање у функцију даљег развоја туризма је угрожено због лошег система за управљање отпадним водама. По подацима ЈКП „Напредак“ више од 95% домаћинстава је приклучено на канализациону мрежу. У руралним насељима општине се не спроводи пречишћавање отпадних вода, већ се отпадна вода директно испушта у реципијенте, односно земљиште и водотокове. Када се на то додају бројне дивље депоније и сметлишта, загађења која потичу од пољопривреде и употребе пестицида, као и загађење из рудника Соко, јасно је да је стање и заштита водотокова један од највећих приоритета за општину Сокобања. Пречистач отпадних вода је саграђен пре пола века и својим оперативним капацитетима не задовољава потребе сталне урбанизације и сезонских туристичких флуктуација. Мере предложене овим планом се пре свега односе на реконструкцију постојеће и изградњу нове инфраструктуре, постројења за пречишћавање отпадних вода, канализационе и атмосферске канализације али и бројних активности за заштиту водених екосистема.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

ЦОР 6: Успоставити санитарне услове и приступ пијаћој води за све

ЦОР 6.3 До краја 2030 унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео непрочишћених вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу

Допринос Преговарачком поглављу 27 – Животна средина, 27.4 Управљање водама

Предложене мере:

1.2.1 Изградња новог и реконструкција и доградња постојећег постројења за пречишћавање отпадних вода

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Капацитет постојећег ППОВ	0 (ППОВ није у функцији)	Капацитет ППОВ 22.000 еквивалент становника	Извештај ЈКП
Број нових ППОВ	0	1	Употребна дозвола

Опис мере и активности за спровођење мере

Тренутно постоји ППОВ које је превазиђено како у погледу капацитета, тако и у погледу технологије, те практично није у функцији, што доводи до изливања непрерађених отпадних вода и загађења водотокова.

Мера обухвата реконструкцију и доградњу постојећег постројења за прераду отпадних вода у смислу испуштања воде у реципијент са одговарајућим квалитетом и капацитетом. Како се мера директно односи на изградњу инфраструктуре за пречишћавање отпадних вода, реализација мере има директан утицај на остварење приоритетног циља.

Планиране активности:

- Израда пројектно техничке документације
- извођење радова на реконструкцији , доградњи ППОВ у насељу Сокобања

<p>- Извођење грађевинских радова на изградњи новог ППОВ</p>				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	5.000.000	Буџет ЈЛС, Буџет РС и донаторска средства	2022 - 2025
1.2.2 Изградња и реконструкција канализационе мреже				
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	
Дужина изграђене секундарне канализационе мреже	40 км	45км	Извештај ЈКП / Употребна дозвола	
Број колектора	1	3	Извештај ЈКП / Употребна дозвола	
Потисно – гравитациони цевовод	0	1	Извештај ЈКП / Употребна дозвола	
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>				
<p>Капацитет канализационе мреже не задовољава тренутне потребе услед малог пречника колектора, што узрокује честа изливања. Постоје делови насеља Сокобања који нису покривени канализационим системом, а у сеоским срединама канализациона мрежа не постоји.</p> <p>Мера подразумева изградњу и реконструкцију канализационе мреже у циљу сакупљања и одвођења отпадних вода до ППОВ.</p> <p>Планиране активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изградња 2 нова колектора, • Изградња пумпне станице за препумпавање отпадних вода у насељу Царина, • Изградња потисно – гравитационог цевовода, • Изградња и реконструкција секундарне канализационе мреже. 				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања и ЈКП	2.000.000 еур	Буџет ЈЛС, Буџет РС и донаторска средства	2022 - 2030
1.2.3 Изградња и реконструкција атмосферске канализације				
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	
Дужина новоизграђене атмосферске канализационе мреже	0 км	3 км	Извештај ЈКП / Употребна дозвола	
Дужина реконструисане атмосферске канализационе мреже	0,5 км	6 км	Извештај ЈКП / Употребна дозвола	

Опис мере и активности за спровођење мере				
Тренутно више од 50% домаћинстава своју атмосферску воду испушта у фекалну канализациону мрежу због не решеног питања одвођења атмосферске воде по улицама, што узрокује честа изливања фекалне канализације. Постоје 5 колектора мање дужине за одвођење атмосферских вода који су прикључени на водотоке у насељу Соковања. Сеоске месне заједнице немају решено питање одвођења атмосферских вода.				
Мера подразумева израду пројектно техничке документације, реконструкцију и изградњу атмосферске канализације.				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања и ЈКП	2.000.000 еур	Буџет ЈЛС, Буџет РС и донаторска средства	2023 - 2030
1.2.4 Защита водних екосистема				
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	
Израђена Студија о заштити реке Моравице са притокама	0	1	Документ	
Годишњи програм мониторинга квалитета водних екосистема	0	1 годишње	Одлука о усвајању	
Опис мере и активности за спровођење мере				
Стање реке Моравице указује на нездовољавајући квалитет воде на значајном делу тока реке. Загађење је узроковано нефункционалним ППОВ, близином депоније, неконтролисаним коришћењем пестицида и девастираним земљиштем. Последњих година приметно је и дуготрајно замућење реке Моравице у горњем току са званично не идентификованим узроком.				
Мера подразумева:				
<ul style="list-style-type: none"> - Израду студије заштите водних система на територији општине Сокобања, - Израду годишњих програма заштите водних екосистема на основу којих ће бити уговоран и спровођен мониторинг, - Спровођење континуираног мониторинга, постављањем мерних станица и редовним узроковањем и мерењем квалитета воде. - Усклађивање корективних и превентивних мера за заштиту водних екосистема у складу резултатима Студије и Мониторинга. - Подизање јавне свести о заштити водних екосистема 				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања и ЈКП	2.000.000 еур	Буџет ЈЛС, Буџет РС и донаторска средства	2023 - 2026
Приоритетни циљ 1.3	Чист ваздух током целе године			2022 2030
Показатељи исхода		Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност

Број дана са недозвољеном концентрацијом ПМ 10 честица у ваздуху (на основу мерења 8 недеља годишње)	Завод за јавно здравље „Тимок“ Зајечар	5	0
--	--	---	---

Образложење:

Општина Сокобања припада зони у којој квалитет ваздуха спада у прву категорију, што подразумева чист или незнатно загађен ваздух, где нису прекорачене прописане граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју. Ипак, присутни су одређени извори загађења који пре свега потичу од саобраћаја, индивидуалних ложишта на чврста горива (преко 95% домаћинстава), котларинице и ложишта на фосилна горива и крадска депонија. На плану енергетске ефикасности и одрживог коришћења ОИЕ и заштите и побољшања квалитета животне средине потребно је спровести мере које ће довести до значајног унапређења тренутног стања односно до постизања позитивних економских, социјалних и еколошких ефеката. Смањење потрошње енергије у јавном сектору ће непосредно довести до смањења трошка за енергију, а повећање коришћења локалних ресурса обновљивих извора енергије ће омогућити допунске буџетске приходе тј. доћи ће до стварања економски одрживе локалне енергетике. У виду позитивних социјалних ефеката доћи ће до смањења потрошње тј. стварања допунских енергетских капацитета (тзв. потенцијал енергетске ефикасности), што ће омогућити њихову доступност већем броју корисника. Спровођењем мера енергетске ефикасности у зградама мора се достигнути прописани квалитет комуналних услуга и комфора, што ће позитивно утицати на квалитет обављања делатности. И, коначно, успостављање овог система би требало да има и позитивне еколошке ефекте, јер ће опште смањење потрошње енергије и повећање коришћења ОИЕ допринети смањењу емисије CO₂ и осталих загађујућих материја. Ради дефинисања тренутног потенцијала биомасе на територији општине потребно је урадити студију. Такође, потребно је радити на изградњи еколошке свести грађана у области употребе обновљивих извора и енергетске ефикасности енергије путем конвенционалних начина кампање, али и путем пружања субвенција и олакшица за коришћење ОИЕ и примене мера енергетске ефикасности. Број јавних објеката на којима су примењене мере енергетске ефикасности треба континуирано повећавати.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим

11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама;

11.6 До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима;
Допринос Преговарачком поглављу 27 – Животна средина, 27.4 Управљање водама

Предложене мере:

1.3.1 Прелазак на еколошки прихватљивије енергенте у објектима јавне намене

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број објеката јавне намене који користе еколошки прихватљивије енергенте	1	6	Извештај општине Сокобања

Опис мере и активности за спровођење мере

Највећи број објеката јавне намене се греје на чврсто гориво што у значајној мери утиче на ниво загађења ваздуха у зимском периоду.

У складу са Законом о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије у објектима јавне намене, потребно је анализирати потрошњу енергената за грејање у Сокобањи и утврдити могућност уштеде енергије и смањења емисије CO₂ што ће довести и до смањења загађења ваздуха.

Планиране активности:

- Израда Елабората о потрошњи енергије са мерама за уштеду енергије,
- Набавка и уградња енергетски ефикаснијих уређаја за грејање,
- Анализа уштеде енергије и емисије CO₂ након замене уређаја за грејање.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	50.000.000,00	Буџет ЈЛС, МЗЖС, донаторска средства	2022 - 2028

1.3.2 Подстицање приватних објеката на прелазак на еколошки прихватљиве енергенте

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Број приватних објеката који су подржани од стране општине за прелазак на еколошки прихватљивије енергенте	3	30	Извештај ЈЛС

Опис мере и активности за спровођење мере

Већина приватних објеката на територији општине Сокобања се греје на чврсто гориво, што негативно утиче на ниво загађења ваздуха.

Ова мера, у складу са јавним позивима Министарства рударства и енергетике и Општине Сокобања за суфинансирање мера енергетске санације-унапређење постојећег начина грејања објекта крајњих корисника домаћинства и стамбених заједница подразумева следеће активности :

- Спровођење анализе постојећег начина грејања у објектима у приватном власништву,
- Едукација домаћинства и стамбених заједница о могућностима преласка на еколошки прихватљиве енергенте и о могућностима коришћења подстицајних средстава за набавку и уградњу котлова на биомасу и пратећих инсталација, набавку топлотних пумпи и сл.,
- Субвенционисање замене грејних тела од стране општине Сокобања и Министарства рударства и енергетике,
- Израду извештаја о броју објеката и врсти енергента који је замењен.
-

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Подстицајна	Општина Сокобања	1.500.000,00 РСД годишње	Буџет ЈЛС, МЗЖС, донаторска средства	2022 - 2028

1.3.3 Подстицање унапређења енергетске ефикасности приватних објеката

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Број приватних објеката подржаних од стране општине са унапређеном енергетском ефикасношћу	26	150	Извештај ЈЛС

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера, у складу са јавним позивима Министарства рударства и енергетике и Општине Сокобања за суфинансирање мера енергетске санације објекта крајњих корисника домаћинстава и стамбених заједница подразумева следеће активности :

- Едукација домаћинстава и стамбених заједница о могућностима коришћења подстицајних средстава кроз мере енергетске санације-замена спољашње столарије, изолација зидова, таваница, набавку и уградњу соларних колектора за припрему топле воде и сл.
- Јавни позив за домаћинства и стамбене заједнице за суфинансирање мера енергетске санације,
- Мониторинг спровођења енергетске санације у домаћинствима и стамбеним зградама.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Подстицајна	Општина Сокобања	2.000.000,00 рсд годишње	Буџет ЈЛС, МЗЖС, донаторска средства	2022 - 2028

1.3.4 Унапређење енергетске ефикасности у објектима јавне намене

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број енергетски санираних објекта	3	6	Извештај општине Сокобања

Опис мере и активности за спровођење мере

Велики број објекта јавне намене је енергетски неефикасан, тј троши значајно више енергије од стандарда, што негативно утиче на животну средину, али и генерише превелике трошкове за утрошену енергију. У складу са Законом о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије у објектима јавне намене, планирамо је унапређење енергетске ефикасности за три објекта јавне намене.

Планиране активности:

- Израда пројектно-техничке документације за зграду општине Сокобања, иновационог центра и зграду дечјег вртића „Буџко“ у Сокобањи,
- Извођење радова на енергетској санацији зграде општине Сокобања(кров), зграде општине 2(иновациони центар) и зграде дечјег вртића „Буџко“
- Извештај о анализи уштеде енергије у објектима јавне намене.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	30.000.000	Буџет ЈЛС, МЗЖС, донаторска средства	2022 - 2028

1.3.5 Подстицање производње и коришћења енергије из обновљивих извора за сопствене потребе				
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	
Студија оправданости за коришћење обновљивих извора енергије	0	1	Извештај енергетског менаџера	
Број закључених Уговора са ЕПС-ом	4	24	Извештај енергетског менаџера	
Опис мере и активности за спровођење мере				
Просечна годишња вредност енергије сунчевог зрачења за територију која се налази у захвату Просторног плана износи од 4 до 4.2 kWh/m ² / дан (хоризонтална мерна површина), а вредности се крећу од 4.6 до 4.8 kWh/m ² /дан (мерна површина под углом 30° према југу) тако да подручје општине Сокобања спада у подручја повољна за експлоатацију енергије Сунца. Неопходно је урадити студије, техноекономске анализе и мерења које ће показати исплативост великих инвестиција у овај вид обновљивих извора енергије и најповољније локације за изградњу на подручју општине. Коришћење соларних колектора за добијање санитарне топле воде у домаћинствима, пословним и индустријским објектима, као и грејање пластеника у пољопривреди један је од начина једноставног и ефикасног коришћења енергије Сунца.				
Планиране активности:				
<ul style="list-style-type: none"> - Израда студије оправданости за коришћење обновљивих извора енергије (геотермалне и соларне), - Јавни позив за суфинансирање мера енергетске санације кроз уградњу соларних панела за сопствену производњу електричне енергије, - Извештај о броју објекта са уgraђеним соларним панелима. 				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Подстицајна	Општина Сокобања	2.500.000 рсд годишње за подстицаје 2.000.000 рсд за Студију оправданости	Буџет ЈЛС, МЗЖС, донаторска средства	2022 - 2030
1.3.6 Развој еколошки прихватљивог система даљинског грејања у насељу Сокобања				
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	
Систем за даљинског грејање	Није усостављен	Успостављен	Употребна дозвола	
Опис мере и активности за спровођење мере				
НАПОМЕНА: За ову меру је потребно ревидирати студију оправданости. Ову меру је могуће реализовати само уколико се обезбеде донаторска средства и реше правно – имовинска питања за предвиђену локацију.				
Мера обухвата				
<ul style="list-style-type: none"> - обезбеђивање услова (куповина земљишта и сл.) на локацији будућег система даљинског грејања у насељу Сокобања, - Израду пројектно-техничке документације и обезбеђивање дозволе за извођење радова, 				

- Извођење радова на изградњи система даљинског грејања са пратећим инсталацијама,
- Прибављање употребне дозволе.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења</i> <i>Година Од – до</i>
Подстицајна	Општина Сокобања	4.500.000 ЕУР	Буџет ЈЛС, МЗЖС, донаторска средства	2022 - 2028

<i>Приоритетни циљ 1.4</i>	<i>Успостављен систем за управљање комуналним отпадом</i>	<i>2021</i>	<i>202</i>
<i>Показатељи исхода</i>	<i>Извор верификације</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>
Удео чврстог отпада у општини који се организовано прикупља и одлаже	Извештај ЈКП	50%	100%
Удео чврстог отпада који се рециклира, у односу на годишњу количину сакупљеног отпада	Извештај ЈКП	0,05%	10%

Образложение:

Према Националној стратегији за управљање отпадом, општина Сокобања припада Регионалном центру за управљање отпадом Ниш. На подручју општине Сокобања у моменту израде Плана, постоји једна локација за одлагање комуналног отпада (Трговишки пут) која је у функцији већ више од пола века, и која је предвиђена за затварање. Санација ове депоније је изведена 2001. године и подразумевала је ограђивање, израду дренажног система за прикупљање оцедних вода са базеном, израду бунара за отплињавање, формирање зелене површине, као и зеленог појаса. По мишљењу стручне јавности, санација није спроведена на одговарајући начин. Поред наведене депоније, на територији Општине постоји 103 дивље депоније са количином отпада већом од 5m³ по локалитету. Општина Сокобања је активности у овој области базирала на Локалном плану управљања отпадом који је усвојила 2022. године, исти је на сази. Послове сакупљања, одвожења и депоновања отпада на територији општине Сокобања спроводи Јавно комунално предузеће "Напредак" од 1989. године. Укупно се годишње сакупи око 3.496 t комуналног отпада. У просеку, дневно се сакупи 9,6 t отпада. Отпад се редовно и организовано сакупља само у насељу Сокобања, које има 7.892 становника, што је приближно 50% становника општине Сокобања.

На територији општине Сокобања се врши примарна сепарација, 2018. године је започет нови систем за примарну селекцију и рециклажу амбалажног отпада захваљујући пројекту који су започели општина Сокобања, ЈКП "Напредак" и Секопак, оператер управљања амбалажним отпадом. Обезбеђено је 350 контејнера од 1,1 m³ запремине, различитих боја за сакупљање ПЕТ амбалаже, папира и стакла, као и 4.000 канти за сакупљање амбалажног отпада за свако домаћинство на територији Сокобање.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим**Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње**

11.6. До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерењем по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима

12.5. До краја 2030. значајно смањити генерисање отпада тако што ће се спречавати или смањивати његово генерисање, односно тако што ће се отпад прерађивати и поново употребљавати.

Поглавље 27: Животна средина и климатске промене

Предложене мере:**1.4.1 Санација и рекултивација постојеће депоније „Трговишки пут“**

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Депонија у складу са санитарним стандардима	Депонија није у складу са санитарним стандардима	Депонија је у складу са санитарним стандардима	Извештај ЈКП

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера обухвата санацију и рекултивацију несанитарне депоније „Трговишки пут“ у Сокобањи.

Мера доприноси успостављању адекватног одлагања комуналног отпада и превенције даљег загађења реке Моравице и акумулације Бован (регионални извор водоснабдевања општине Алексинац). Такође се смањује испуштање депонијских гасова у атмосферу и спречава могућност самозапаљења депоније и самим тим спречава загађење ваздуха.

Планиране активности:

- Ревизија пројектне документације и прибављање одобрења,
- Спровођење јавне набавке и избор извођача радова,
- Извођење радова на санацији и рекултивацији депоније,

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања и ЈКП „Напредак“	150.000.000,00 динара	Буџет ЈЛС, МЗЈС, Донаторска средства	2022 - 2028

1.4.2 Санирање дивљих депонија

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Очишћене локације дивљих депонија	29	100	Извештај ЈКП „Напредак“

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева чишћење и санацију дивљих депонија синхронизовано са проширењем обухвата одвођења отпада у сеоским месним заједницама.

Планиране активности:				
<ul style="list-style-type: none"> - Чишћење и одвођење отпада – уклањање дивљих депонија - Уређење простора и садња одговарајућег дрвећа - Едукација становништва о могућностима правилног одлагања отпада - Појачан надзор инспекцијских служби у циљу спречавања поновног формирања дивљих депонија 				
1.4.3 Унапређење капацитета ЈКП				
<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина и ЈКП „Напредак“, СЕД (могућност подршке код едукације и надзора)?	1.000.000,00 РСД на годишњем нивоу	Буџет ЈЛС, МЗЖС, Донаторска средства	2022 - 2028
Опис мере и активности за спровођење мере				
Мера подразумева унапређење рада техничких и оперативних служби ЈКП „Напредак“ , кроз промену организационе структуре и успостављање система одвојеног сакупљања, ефикаснијег рада ЈКП, набавку опреме и проширења сакупљања отпада на сеоске средине. Планирана је набавка додатних возила за одвођење смећа, као и судова за смеће и повећање броја извршилаца у складу са законским могућностима.				
<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања и ЈКП „Напредак“	66.000.000,00РСД	Буџет ЈЛС, МЗЖС, Донаторска средства	2024 - 2030
1.4.4 Успостављање система за сепарацију и рециклажу отпада				
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>	
Изградња рециклажног дворишта	0	1	Општина и ЈКП	

Број контејнера за примарну селекцију	100	300	Општина и ЈКП
---------------------------------------	-----	-----	---------------

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева успостављање примарне сепарације – система одвојеног сакупљања у општини, кроз изградњу рециклажног дворишта, трансфер станице, постављање контејнера за примарну селекцију отпада, едукацију становништва и надзор.

Планиране активности:

- Припрема просторно-планске и обезбеђење земљишта за рециклажно двориште
- Израда техничке документације за изградњу рециклажног дворишта
- Изградња рециклажног дворишта
- Набавка и постављање контејнера за селективно сакупљање рециклабилног отпада
- Обезбеђење пласмана рециклабилног отпада, анализа тржишта и идентификација потенцијалних купаца.
- Едукација становништва о примарној селекцији отпада
- Оснивање еколошко-едукативног центра Раденковац

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђивање добара и услуга	Општина Сокобања, ЈКП „Напредак“	50.000.000,00 РСД	Буџет ЈЛС, МЗЖС, Донаторска средства	2023 - 2030

1.4.5 Међуопштинска сарадња на изградњи регионалне депоније

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Функционална регионална депонија	0	1	Уговор о депоновању отпада на регионалну депонију
Изграђена трансфер станица	0	1	Употребна дозвола

Опис мере и активности за спровођење мере

НАПОМЕНА: Мера је изван утицаја општине Сокобања.

Према постојећем Регионалном стратешком плану управљања отпадом предвиђена је изградња регионалне депоније за Нишки регион, којем је приступила општина Сокобања. Општина Сокобања има потписан Споразум о међуопштинској сарадњи на успостављању регионалне депоније, међутим активности на реализацији исте се веома споро одвијају, а и изван су утицаја општине Сокобања. Регионална депонија је предвиђена на локацији КЕЛЕШ на територији града Ниша.

Да би се успоставило адекватно управљање комуналним отпадом и функционисање регионалне депоније, потребне активности општине Сокобања јесу:

- Одређивање одговарајуће локације за трансфер станицу

- Откуп земљишта на коме ће се вршити изградња трансфер станице
- Израда техничке документације за изградњу трансфер станице
- Изградња трансфер станице,
- Успостављање система регионалног управљања отпадом, које зависи од изграђене депоније.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђивање добара и услуга	Општина Сокобања, ЈКП „Напредак“	80.000.000,00РСД	Буџет ЈЛС, МЗЖС, Донаторска средства	2022 - 2028

<i>Приоритетни циљ 1.5</i>	<i>Обезбеђен одрживи урбани развој Сокобање</i>	<i>2021</i>	<i>2030</i>
<i>Показатељи исхода</i>	<i>Извор верификације</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>
Дефинисана јавна политика одрживог урбаног развоја Сокобање	Одлука о усвајању	0	1
Измењен и допуњен ПГР подручја Сокобања	Одлука о изменама и допунама ПГРа	4	5
Удео уређених јавних зелених површина у укупној површини подручја Сокобања (%)	Одлука о изменама и допунама ПГРа	4,29%	9%

Образложение:

На територији урбаног дела општине Сокобања потребно је прилагодити просторно-планска документа како би се ограничила станоградња у корист развоја савремених садржаја и јавних површина, уз инклузивну и одрживу урбанизацију. Потребно је планирати и саобраћајну и комуналну инфраструктуру у деловима насеља где она до сада није изграђена како би се безбедност саобраћаја и квалитет становиња значајно побољшали и створили услови за развијање осталих делатности на локацијама од интереса. Како се ради о посеченој туристичкој дестинацији, потребно је изградити и додатни број уређених паркинг места. Посебно је потребно размотрити локацију зелене пијаце која треба да омогући безбедну и санитетски исправну продају намирница, али која треба да представља и саставни део туристичке понуде. Адекватним планирањем зелених површина делови насеља ће се дефинисати као савремене изграђене целине са позитивним утицајем на животну средину.

Постојеће јавне зелене површине заузимају 51,37ха, односно 4,29% укупне површине. Постојећим ПГРом се планира повећање зелених површина на 93,39ха, односно 7,79%.

Такође, потребно је радити на обезбеђењу услова на стварању могућности за развој

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 11: Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим

11.1 До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама, унапредити неусловна насеља

11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одржivo планирање и управљање људским насељима у свим земљама

11.6 До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерењем по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима

11.7 До 2030. омогућити универзални приступ безбедним, инклузивним и приступачним зеленим и јавним површинама, посебно за жене и децу, старија лица и особе са инвалидитетом

Предложене мере:

1.5.1 Успостављање нових параметара изградње у складу са принципима одрживог развоја

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Дефинисан коефицијент изграђености	Није дефинисан	Дефинисан у складу са принципима одрживог развоја	Одлука о усвајању ПГР

Опис мере и активности за спровођење мере

Постојећим ПГРом није дефинисан коефицијент изграђености, као ни максимална висина објекта на парцели. Ово је довело до неусклађености висине објекта са постојећим објектима у окружењу.

Мера подразумева измену ПГР-а како би се дефинисао коефицијент изграђености, у циљу усклађивања висине објекта и одржања бањске архитектуре, као и повећања зелених површина.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Регулаторна	Општина Сокобања	50.000.000	Буџет ЈЛС	2023 - 2030

1.5.2 Развој безбедних, инклузивних и приступачних јавних површина (зелена пијаца, гробље, јавни паркинг, паркови, дечија и спортска игралишта) за све грађане

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број новоизграђених и уређених јавних површина	1	9	Уговор о извођењу радова/ решење о одобрењу извођења радова

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева изградњу нових и уређење постојећих јавних површина (зелена пијаца, гробље, јавни паркинг, паркови, дечија и спортска игралишта), које испуњавају све стандарде безбедности, приступачности и инклузивности како за грађане, тако и за посетиоце Сокобање у складу са планском документацијом

Планиране активности:

- Изградња модерне зелене пијаце
- Обезбеђење земљишта и уређење градског гробља у складу са планском документацијом
- Изградња јавног паркинга
- Уређење и реконструкција мермерног шеталишта
- Изградња / уређење дечијих игралишта (Централни градски парк, Паркић код школе, Царина)

<p>- Уређење парка цвећа</p>						
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до		
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	Није познато / зависи од пројектно техничке документације	Буџет ЈЛС, Буџет РС и донаторска средства	2023 - 2030		
1.5.3 Унапређење саобраћајне инфраструктуре						
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације			
Дужина реконструисаних улица у км	1,2	10	Употребна дозвола			
Дужина новоизграђених улица у км	0	5	Употребна дозвола			
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>						
Мера обухвата израду техничке документације, решавање имовинских односа, реконструкцију постојећих улица и изградњу нових улица у складу са Просторним планом општине, Планом генералне регулације насеља Сокобања и ПДРовима						
<ul style="list-style-type: none"> - Реконструкција улица: Иве Андрића, Првомајска, Београдска, Његошева, Сокоградска и део улице проф. Јовановића, Бањичка и друге са указаним потребама - Изградња улица: Александра Димића, Палилулска, приступни пут и потпорни зид код Летње позорнице „Врело“ и друге са указаним потребама 						
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до		
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	500.000.000,00РСД	Буџет ЈЛС, Буџет РС	2023 - 2030		
1.5.4 Подршка развоју еколошки прихватљивог транспортног система базираног на безбедности у саобраћају и доступности за све категорије становништва						
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације			
Дужина бициклистичке стазе (км)	0	8	Употребна дозвола / грађевинска дозвола			
Број субвенционисаних електричних возила – тротинети и бицикле	0	40	Уговори о субвенционисању корисника			
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>						
Мера подразумева изградњу бициклистичке стазе која ће се простирати од локације Старе болнице, паралелно са магистралним путем Сокобања – Алексинац, све до Бованског језера. Дуж стазе ће бити постављена вертикална сигнализација у циљу безбедног одвијања саобраћаја.						

Такође, у циљу смањења гужве у центру града, али и смањења загађења ваздуха, планира се субвенционисање еколошки и енергетски прихватљивих транспортних средстава, и то бициклата и тротинета, с'обзиром да држава субвенционише електричне automobile.

Планиране активности:

- Израда проектно – техничке документације за изградњу бициклистичке стазе
- Решавање имовинских односа
- Извођење радова на изградњи бициклистичке стазе
- Израда програма за субвенционисање набавке еколошки и енергетски прихватљивих транспортних средстава / спровођење конкурса

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	Није познато. Зависи од проектно техничке документације	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023 - 2030
1.5.5 Унапређење електро-енергетске мреже и јавне расвете на територији целе општине				
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>				

Мера подразумева замену постојећих светиљки јавне расвете ЛЕД светлима, и то у деловима Сокобање где није извршена замена постојећих енергетски ефикасним (око 20% од укупног броја).

Такође, ова мера подразумева и реконструкцију, односно изградњу јавне расвете у улицама које се реконструишу или граде.

Ван утицаја општине Сокобања јесте реконструкција ниско напонске мреже и дела далековода појединих села (Шарбановац, Милушинац, Врмџа и Николинац), али су ове активности неопходне и општина ће морати да у сарадњи са електропривредом РС решава и ове проблеме.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	55.000.000,00рсд	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023 - 2028
1.5.6 Развој инфраструктуре у руралним срединама				
<i>Показатељи резултата</i>				

Број израђених пројекта	0	10	Грађевинске дозволе / Употребне дозволе
Број сеоских насеља на унапређеном инфраструктуром	0	10	Извештај одељења за урбанизам

Опис мере и активности за спровођење мере

Инфраструктура у сеоским срединама је недовољно изграђена, како због недостатка новчаних средстава, тако и због нерешених имовинских питања. Општински путеви до сеоских средина су у солидном стању, али сеоске улице у већини села нису асфалтиране, а јавна расвета је недовољна и енергетски неефикасна. Последњих годину дана у скоро свим МЗ је посут гребани асфалт. Јавни водоводи нису успостављени у складу са Законом о комуналним делатностима, док третман отпадних вода не постоји.

Општина Сокобања нема капацитете да самостално унапреди и/или изгради руралну инфраструктуру, али с'обзиром да је у оквиру ИПАРД III планирана Мера 6: Инвестиције у руралну јавну инфраструктуру. Према изјавама Министарства пољопривреде **биће финансијани путеви, водовод, канализација, улична расвета, трафостанице и бројни други инфраструктурни пројекти који недостају нашим селима.** За средстава ће моћи да се пријаве све Месне заједнице преко својих општина.

Ова мера предвиђа израду пројектно техничке документације за минимум 10 пројекта, како би степен спремности за конкурирање МЗ на јавни позив за Меру 6 био адекватан.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	5.000.000,00RSD	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023 - 2028

1.5.7 Успостављање азила за напуштене животиње

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Азил за напуштене животиње	Не постоји	Функционалан азил за напуштене животиње	Извештај општине Сокобања

Опис мере и активности за спровођење мере

На територији општине Сокобања је изражен проблем великог броја напуштених животиња луталица, углавном паса и мачака. Напуштене животиње представљају претњу по безбедност и здравље грађана и туриста, те се стога планира хуман приступ решавању овог проблема.

Мера подразумева успостављање азила за напуштене животиње са модерним објектом, купатилом, адекватним смештајним јединицама и ветеринарском службом за животиње. Напуштене животиње ће се смештати у азил где ће добијати сву потребну негу и где ће добити прилику за уdomљење.

Мера предвиђа следеће активности:

- Проналажење адекватне локације и евентуални откуп земљишта,
- Израда пројектно-техничке документације,

<ul style="list-style-type: none"> • Изградња или адаптација објекта, • Обезбеђење употребне дозволе, • Успостављање кадровске и организационе структуре. 				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	Тренутно не постоји процена вредности	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023 - 2028

Развојни правац II – Економски развој

Приоритетни циљ 2.1	Сокобања је конкурентна туристичка дестинација са развијеном понудом и посетом током целе године	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Број ноћења годишње	РЗС	756.089	1.000.000

Образложение:

Развој туризма је компаративна предност помоћу које Општина може развијати друге гране које ће да прате и буду уско увезане са овим развојем, а на тај начин ће се развијати и читава локална заједница, али се, при томе, мора се водити рачуна да не буде нарушен еколошки аспект.

Општина Сокобања препозната је Стратегијом развоја туризма Републике Србије 2016-2025. као једна од 18 дефинисаних туристичких дестинација на подручју Републике Србије, као дистињација "Сокобања" са туристичким простором "Сокобања са планинама Озрен и Ртањ". Кључни производи препознате дестинације су: здравствени туризам, spa&wellness, манифестације, MICE туризам, специјални интереси, кружне туре.

Ипак, чини се да потенцијали за развој туризма у Сокобањи могу бити још боље валоризовани кроз реализацију неколико мера, које се тичу додатног развоја туристичких садржаја и атракција уз очување природних и културних вредности, стварање услова за повећање удела смештајних капацитета више и високе категорије, унапређење видљивост Сокобање на туристичком тржишту, као и примену нових технологија и нових приступа у управљању туристичком дестинацијом. Реализација мера ће за резултат имати виши ниво додате вредности у туризму, као и уједначенију посету током целе године.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све

Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим**Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње**

8.9. До краја 2030. осмислiti и применити политики за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе

11.4. Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина

12.6 Развијати и примењивати алате за праћење утицаја одрживог развоја на одрживи туризам који ствара радна места и промовише локалну културу и производе

Поглавље 20: Предузетништво и индустријска политика

Предложене мере:

2.1.1 Стварање услова за развој смештајне понуде у домену капацитета са високим категоријама			
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Број објекта у приватном смештају са унапређеном категоријом	0	70	Извештај е – туриста
Број отворених хотела високе категорије	0	3	Извештај е – туриста

Опис мере и активности за спровођење мере

У Сокобањи у структури смештајних капацитета доминирају смештаји ниске категорије. На територији општине постоји само један хотел са 4*, два објекта са 3* и два гарни хотела, док је смештај у домаћој радиности углавном категорисан са 1*, или 2*. На државном нивоу постоји шема подстицаја за хотелски смештај у бањским туристичким местима и није потребно уводити шему подстицаја на локалном нивоу. Општина Сокобања одобрава умањење доприноса за градско грађевинско земљиште за изградњу хотела високе категорије, што ће бити настављено у будућем периоду. Са друге стране, приватни станодавци немају могућност остварења подстицаја за унапређење квалитета смештајних капацитета са националног нивоа. На тржишту је последњих година видљива потреба за смештајем у вишим категоријама, па је у циљу унапређења смештајне структуре и усклађивања са тржишним трендовима неопходна подршка ЈЛС кроз систем подстицаја за унапређење постојећих и отварање нових смештајних капацитета високих категорија.

Планиране активности:

- Пружање подстицаја за унапређење категорије и постизање нивоа 3* и 4* смештајних капацитета у приватном смештају;
- Пружање подстицаја за отварање хотела са минимум 4*;

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Подстицајна	Општина Сокобања	17.500.000	Буџет ЈЛС	2023 - 2030

2.1.2 Развој туристичких садржаја и атракција уз очување природних и културних вредности

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број нових туристичких садржаја	0	7	Извештај ТОС

Опис мере и активности за спровођење мере

Туристичка сезона у Сокобањи је у великој мери сконцентрисана на два месеца – јул и август. У остатку године, смештајни и пратећи капацитети су на релативно ниском нивоу испуњености, те се намеће потреба за додатним обогаћивањем туристичке понуде.

Мера подразумева развој туристичких садржаја и атракција, како би сезона могла трајати током целе године, а све у складу са Програмом развоја туризма.

Планиране активности:

- Уређење Сокограда,
- Уређење Бованског језера,
- Уређење пешачких и бициклистичких стаза са туристичким садржајима, уређеним одмориштима и видиковцима на Озрену, Ртњу и Девици
- Изградња Авантура парка Моравица,
- Изградња Визиторског центра Ртањ,
- Изградња Соко ски парка,
- Изградња додатних садржаја и покривање аква парка
- Развој и одржавање нових манифестација.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, ТОС Сокобања	Вредност ће бити процењивана за појединачне пројекте	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023 – 2030

2.1.3 Успостављање система управљања дестинацијом

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Успостављен систем управљања дестинацијом	Не постоји	Постоји	Одлука о оснивању ДМО
Регионални туристички пакети	0	3	Извештај ТОС

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева успостављање система управљања дестинацијом, које омогућава адекватно планирање садржаја, ефикасно и ефективно унапређење ланца вредности и повећање конкурентности кроз међуопштинску и међу секторску сарадњу.

Планиране активности:

- Едукација кадрова у туризму;
- Успостављање система управљања дестинацијом и

<ul style="list-style-type: none"> - Успостављање међуопштинске сарадње и креирање регионалних туристичких пакета; 												
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до								
Институционално – управљачко - организациона	Општина Сокобања, ТОС	3.000.000	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023 – 2030								
2.1.4 Промоција и унапређивање видљивости туристичке дестинације Сокобање												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Показатељи резултата</th><th>Почетна вредност</th><th>Циљана вредност</th><th>Извор верификације</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Маркетинг стратегија туристичке дестинације Сокобања</td><td>Не постоји</td><td>Примењена</td><td>Извештај ТОС</td></tr> </tbody> </table>					Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	Маркетинг стратегија туристичке дестинације Сокобања	Не постоји	Примењена	Извештај ТОС
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације									
Маркетинг стратегија туристичке дестинације Сокобања	Не постоји	Примењена	Извештај ТОС									
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>												
У циљу што бољег тржишног позиционирања туристичке дестинације Сокобања и успостављања имиџа зелене, активне и здравствене - велнес дестинације, а све у циљу привлачења што већег броја туриста предвиђено је спровођење следећих активности:												
<ul style="list-style-type: none"> - Израда маркетинг стратегије - Развој комуникационих канала - Спровођење маркетинг кампања 												
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до								
Обезбеђење добра и услуга	ТОС	3.000.000	Буџет ЈЛС, Буџет РС	2023 - 2030								
2.1.5 Увођење концепта паметног туризма												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Показатељи резултата</th><th>Почетна вредност</th><th>Циљана вредност</th><th>Извор верификације</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Број функционалних апликација у области туризма</td><td>0</td><td>2</td><td>Извештај ТОС</td></tr> </tbody> </table>					Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	Број функционалних апликација у области туризма	0	2	Извештај ТОС
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације									
Број функционалних апликација у области туризма	0	2	Извештај ТОС									
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>												
Мера подразумева дигитализацију и коришћење нових информационо – комуникационих технологија у области туризма. У протеклом периоду је успостављен ГИС систем и развијена мобилна апликација Е- туристички водич. ГИС и мобилну апликацију је потребно похранити потребним информацијама и ставити у функцију туризма.												
Планиране активности:												
<ul style="list-style-type: none"> - Дигитализација културно – историјског наслеђа, - Унапређење туристичког ГИС -а и развој апликације Е – туристички водич, 												

<ul style="list-style-type: none"> - Успостављање паметне картице 				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	ТОС	12.000.000	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023 – 2030

Приоритетни циљ 2.2	Повећати запосленост и обезбедити услове за достојанствен рад за грађане Сокобање	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Регистровани запослени* према општини пребивалишта у односу на број становника (%)	РСЗ	28%	32%
Просечне зараде без пореза и доприноса (РСД)	РСЗ	52.990	У нивоу републичког просека

Образложење:

Сокобања према степену развијености спада у 3. групу, што значи да је у распону од 60 – 80% од републичког просека. Сви остали показатељи економског развоја потврђују релативну неразвијеност Сокобање.

Просечна зарада на нивоу општине, (у 2021. години 52.990 РСД), је значајно нижа од просека Републике (у 2021. години 65.864 РСД).

Предузетничка клима у општини испод просека у Републици Србији. Број привредних друштава на 1000 становника је знатно испод просека нивоа Републике (у 2020. години 12,23), док је број предузетничких радњи на 1.000 становника износи 45, што је за 15,4% изнад просека Републике Србије (просек РС је 39 предузетничких радњи је на 1000 становника), односно 45,2% више од просека Зајечарске области који износи 31 предузетника на 1.000 становника. Ови подаци најбоље рефлектују карактер туристичке дестинације, где доминирају трговинске и угоститељске радње у структури привредних субјеката.

Регистрована запосленост према општини пребивалишта у односу на број становника на територији општине Сокобања је у 2021. години износила 28%, што је испод просека Републике Србије (33%). Регистрована незапосленост на 1 000 становника је 2021. износила 89, је такође испод просека Републике Србије 66.

Главни узроци овакве ситуације се огледају у недовољној усклађености понуде и тражње радне снаге. Наиме, у Сокобањи се испољава значајан дефицит за куварима, конобарима, као и занимањима везаним за здравство услед недовољне сарадње привреде и образовних институција, те непостојање дуалног образовања.

Како би се обезбедили услови за повећање запослености и животног стандарда, потребно је спровести мере које се тичу унапређења локалне политике запошљавања, те спровођења активних мера запошљавања у складу са

локалним потребама, пружања подршке унапређењу конкурентности привредних субјеката, као и успостављања дуалног система образовања за дефицитарна занимања.

Када је реч о планским документима вишег реда, приоритетни циљ даје допринос спровођењу Стратегије запошљавања у Републици Србији до 2026. кроз планирање и усмеравање мера активне политике запошљавања, сувенције и мере целоживотног учења. Овде је такође битно напоменути да национална Стратегија указује на потребу праћења стања и кретања на локалном тржишту рада у циљу константног прилађивања мера активне политике запошљавања

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

8. Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све

8.3 Промовисати развојно оријентисане политике које подржавају продуктивне активности, стварање достојанствених послова, предузетништво, креативност и иновативност и подстицати формализацију и раст микропредузећа, односно малих и средњих предузећа, укључујући и приступ финансијским услугама

8.5 До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности

Предложене мере:

2.2.1 Пружање подршке за спровођење активних мера запошљавања у складу са локалним потребама, са посебним освртом на жене и младе

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Локални акциони план запошљавања	0	1	Одлука и усвајању ЛАПЗ-а
Број лица укључених у активне мере запошљавања на годишњем нивоу	0	30	Извештај ОУ Сокобања

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева развој и доношење ЛАПЗ – а у складу са потребама локалног, незапосленог становништва и спровођење активних мера запошљавања у складу са истим. Приликом планирања и реализације мера, посебна пажња ће се усмерити на жене и младе, као и стипендирање дефицитарних занимања неопходних за функционисање специфичних послова у надлежности ЈЛС

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања, НСЗ	5.000.000 годишње	Буџет ЈЛС, Буџет РС и донаторска средства	2022 - 2030

2.2.2 Развој пословне инфраструктуре						
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>			
Стартап иновациони центар	Није функционалан	Функционалан	Извештај Иновационог центра			
Број новооснованих социјалних предузећа	0	1	Извештај ЈЛС			
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>						
<p>Сокобања је реконструкцијом и опремањем простора изнад Ватрогасног дома добила Стартап иновациони центар у оквиру пројекта „Адаптација и опремање центара за развој иновација и технолошког предузетништва”. У наредном периоду је потребно успоставити кадровску и организациону структуру Центра, осмислiti план и пословни модел функционисања, као и определити одређена средства како би се креирао локални стартап екосистем који ће омогућити развој иновационог предузетништва.</p> <p>С обзиром да постоји велики број пољопривредних производа који имају потребу за прерадом одређених количина својих производа, планирано је оснивање и опремање социјалног предузећа са циљем откупа и прераде пољопривредних производа.</p> <p>Мера подразумева:</p> <ul style="list-style-type: none"> - успостављање пословног модела, кадровске и организационе структуре Иновационог центра у циљу његовог оживљавања и стварања локалног иновационог екосистема. - Опремање и адаптацију простора за презентацију и продају локалних производа, као и успостављање модела функционисања истог, - Оснивање социјалног предузећа за прераду пољопривредних производа. - Зона унапређеног пословања у ул.Светог Саве 						
<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>		
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања	20.000.000	Буџет ЈЛС, Буџет РС и донаторска средства	2022 - 2030		
2.2.3 Пружање подршке за унапређење конкурентности локалне привреде и привлачење инвестиција кроз реализацију Програма ЛЕР-а						
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>			
Програм ЛЕР	0	1	Одлука о усвајању ЛЕР-а			
Број подржаних МСПП годишње	0	5	Извештај канцеларије за ЛЕР			
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>						
<p>Циљ мере је привлачење инвестиција, јачање конкурентности привредних субјеката кроз пружање финансијске и техничке подршке за унапређење технолошких процеса производње, тржишног наступа, подршку запошљавању и расту профитабилности микро, малих предузећа и предузетника.</p>						

Мера подразумева доношење Локалног плана економског развоја и спровођење локалних подстицаја за развој локалне привреде дефинисаних истим. Програмом ЛЕР-а ће бити дефинисани сектори, делатности и мере подршке.

Мере ће између осталог подразумевати активности усмерене на:

- Набавку нове и половине опреме,
- Пружање стручне консултантске подршке у области производње, маркетинга и продаје,
- Сертификацију и увођење система квалитета.

Планиране активности:

- усвајање програма мера,
- расписивање јавног позива,
- евалуацију пристиглих пријава,
- доношење одлуке,
- уговарање и саму реализацију са извештавањем.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања	5.000.000 годишње	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2022 - 2030

2.2.4 Успостављање система дуалног образовања

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Број образовних профила по дуалном систему	0	2	Извештај школске управе

Опис мере и активности за спровођење мере

Један од главних ограничавајућих фактора за развој привреде у Сокобањи је недостатак стручног кадра. Имајући у виду да је Сокобања туристичка дестинација и да су највеће потребе у оквиру угоститељске делатности, мера се односи на увођење система дуалног образовања за најдефицитарнија занимања коњобар и кувар у средње стручно образовање.

Планиране активности:

- Успостављање сарадње између послодаваца и средње стручне школе,
- Акредитација дуалног система образовања за образовне профиле коњобар и кувар,
- Спровођење програма у сарадњи између средње стручне школе и послодаваца

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања и средња	Нема трошка ЈЛС	Општина Сокобања	2023 – 2026

2.2.5 Подршка развоју РМУ“Соко” у Читлуку

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Усвојен ПДР Читлук	Није усвојен	Усвојен	Одлука о усвајању

Опис мере и активности за спровођење мере

Даљи развој РМУ „Соко“ укључује отварање површинског копа „Билькина струга“. У складу са Просторним планом општине Сокобања („Службени лист општине Сокобања“, број 13/12) и Изменама и допунама Просторног плана општине Сокобања („Службени лист општине Сокобања“, број 49/21) за овај део предвиђена је детаљнија разрада планом детаљне регулације, како би могле да се спроводе све даље активности везане за инфраструктуру. Планирана активност у оквиру ове мере јесте:

- Израда плана детаљне регулације зоне рудника у Читлуку

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Регулаторна	Општина Сокобања	3.000.000	Буџет ЈЛС	2024-2026

Приоритетни циљ 2.3	Повећана ефикасност, конкурентност и одрживост пољопривредне производње и прераде	2021	202
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Број пољопривредних газдинстава	Управа за трезор – Регистар пољопривредних газдинстава	2521	2600

Образложење:

Пољопривреда је веома важна привредна грана у општини Сокобања, пре свега због комплементарности са туризмом.

Као најзначајнији сегменти пољопривреде у Сокобањи издвајају се сточарство, воћарство и повртарство. Доминира примарна пољопривредна производња, у оквиру приватних газдинстава, углавном за сопствене потребе, уз постојање мањег броја прерадивача меса. Расположиво пољопривредно земљиште чини 45% укупне површине општине, но потенцијал није искоришћен потпуно, јер се користи 30% укупне површине општине, а значајан део чине оранице и баште, као и пашњаци. Према подацима са пописа 2012. године, користи се 65,91% расположивог пољопривредног земљишта. Уочљиво је и повећање површина под пашњацима, али није јасно, да ли се те површине користе за узгој стоке на отвореном, или су у питању необрађивање и запуштене парцеле.

Системи за наводњавање постоје, али у изузетно ниском проценту (0,40%), па је нема стабилних и гарантованих приноса. Газдинства су у просеку мала те за озбиљнију производњу и тржишно наступање недостаје удружилац. Продаја вишкова је спорадична и локална, а често и везана за туристичку сезону. Општина нема прихватне и прерадивачке капацитете. Имајући у виду потенцијал Сокобање као туристичког центра а тиме и места са повећаном потребом за пољопривредним производима и прерадивинама постојећи производни и прерадивачки капацитети су недовољни. Општина Сокобања има очувану природу и богат биљни фонд што даје добре предуслове за бављење пчеларством и производњом меда. Недостаје брендирање свих производа, на

пример попут сирева, док је за мед процес заштите географског порекла при kraју. На територији општине забележено је 200 лековитих врста биљака, и оне су ресурс који је већ познат. Међутим, само једна фирма бави се производњом и прометом лековитог биља.

Из наведеног је евидентно да Сокобања има предуслове за рурални развој уз могућност диверзификације активности у оквиру пољопривредних газдинстава у спрези са туризмом. Стимулација унапређења производње и добијени вишкови могли би да се директно пласирају. Додатну вредност било би могуће постићи и кроз брендирање и увођење ознака квалитета. Проблем ове општине је останак младих људи на селу, па је и то разлог мањих тржишних вишкова. Са друге стране, постоји велики потенцијал за развој руралног туризма, којим би се подстакле и друге гране привреде.

Једна од кључних предности општине Сокобања је удео пољопривредног земљишта посебно ливада и пашњака у односу на расположиво пољопривредно земљиште. Имајући у виду прилично очувану животну средину, незагађено земљиште и квалитетан ваздух, те се постојећи ресурс може интензивније користити за слободни узгој стоке, посебно товних грла. Бројне самоникле лековите биљке пружају и одличну прилику за развој пчеларства као и производњу и промет лековитог биља, што још увек није доволно искоришћено. Очувана и незагађена природа пружа могућност за релативно брзо и једноставно започињање органске производње, посебно воћа и поврћа, које би врло брзо могло да се пласира на локланом нивоу као део менија при хотелима и ресторанима (у овом тренутку је у Сокобањи регистрован само један органски произвођач који производњу реализује на свега 4 ha). Пољопривредна газдинства у Сокобањи имају бољу структуру (у просеку нешто мање од 10 ha) у односу на већи део земље. То даје места повећању продуктивности али и комасацији. Међутим и без укрупњивања, увођење нових технологија и ефикаснији трансфер знања, обезбедили би производњу повртарских култура. Већу конкурентност и економску стабилност омогућило би и боље повезивање и укрупњивање те сигурније иступање према откупљивачима и прерађивачима.

Општина је позната као значајна туристичко-лечилишна дестинација са просечно 80.000 посетилаца годишње. Овај потенцијал може се употребити повезивањем за примарном производњом и прерадом заснованом на производима препознатљивог квалитета и са додатом вредношћу.

Када посматрамо област пољопривреде са просеком учешћа у расходима буџета од 2,90% можемо закључити да, иста представља посебан приоритет финансирања из локалног буџета, сваке године. Потребе су веће, као и могућности за даљи развој пољопривреде и агроиндустрије у општини. Као кључни проблеми препознати су: недовољни прерађивачки капацитети за прераду. Такође, потенцијали за развој органске пољопривреде нису искоришћени. Још један проблем је застарела механизација којом располажу пољопривредни произвођачи. Такође је потребно пробудити интересовање младих за бављење пољопривредом и тај потенцијал треба искористити.

Реализацијом циља се доприноси реализације Стратегије пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014. - 2024. године, као и Националног програм руралног развоја од 2021. до 2024. године прописују се средњорочни правци развоја руралних подручја.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

8. Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све

8.3 Промовисати развојно оријентисане политике које подржавају продуктивне активности, стварање достојанствених послова, предузетништво, креативност и иновативност и подстицати формализацију и раст микропредузећа, односно малих и средњих предузећа, укључујући и приступ финансијским услугама

8.5 До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкице, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности

Предложене мере:						
2.3.1 Пружање подршке за развој ЛАГ Ртањ у складу са „LEADER“ принципима						
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>			
Стратегија руралног развоја	Застарела	Ревидирана	Одлука о усвајању Стратегије			
Број подржаних пројеката у области руралног развоја	0	14	Извештај ЛАГ Ртањ			
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>						
<p>Општина Сокобања има развијену Стратегију руралног развоја 2019. – 2023. Стратегија је урађена по ЛИДЕР приступу који подстиче руралне територије да искористе расположива ресурсе, превазиђу потенцијалне изазове и постану конкурентне. Поменути приступ се заснива на имплементацији руралних стратегија, којима управљају Локалне акционе групе (ЛАГ-ови). Представници јавног, пословног и цивилног сектора са подручја општина Сокобања и Больевац, донели су одлуку о анимирању локалних актера и формирали Локалне акциону групу „Ртањ“, са циљем пружања доприноса руралном развоју локалне заједнице.</p> <p>С обзиром да важење поменуте Стратегије истиче, потребно је донети нову која ће дати визију Сокобање као развијене бањске и еко-туристичке дестинације и подручја производње здраве хране. Циљеви, програми и пројекти руралног развоја биће усмерени на: подизање продуктивности у пољопривреди, јачање удружења и задруга, поспешивање регионалне сарадње, едукацију пољопривредника и промоцију географског порекла пољопривредних производа, као и изналажењу оптималних решења у активирању становништва.</p> <p>Мера подразумева израду и усвајање Локалне стратегије руралног развоја, као и подршку ЛАГ „Ртањ“, за имплементацију предвиђених мера и активности.</p>						
<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>		
Обезбеђење добара и услуга	ЛАГ „Ртањ“, Општина Сокобања	20.000.000	Буџет ЈЛС, ИПАРД 3, МПШВ и други донатори	2022 - 2030		
2.3.2 Пружање подршке укрупњавању пољопривредних парцела кроз спровођење поступака комасације						
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>			
Површина земљишта обухваћена комасацијом	0	1000 ха	РГЗ катастар			
Број спроведених поступака комасације	0	1	РГЗ катастар			
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>						

Мера подразумева спровођење поступка укрупњавања пољопривредних парцела путем поступка комасације. У плану је спровођење поступка комасације на подручју од излаза из урбаног дела Сокобање ка Бованском језеру, на површини од око 1000 ха.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Регулаторна	Општина Сокобања	У овом тренутку није могуће утврдити	Буџет ЈЛС, Буџет РС	2022 - 2025

2.3.3 Спровођење локалне политike за унапређење конкурентности пољопривредне производње и прераде

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број пољопривредника који је користи локалне подстицаје годишње	700	1000	Извештај о реализованом програму пољопривредне политike и политike руралног развоја
Број нових мера у оквиру локалне руралне политike	9	10	Усвојен програм пољопривредне политike и политike руралног развоја
Број подржаних удружења	7	10	Извештај о реализованом програму пољопривредне политike и политike руралног развоја

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева спровођење локалних подстицаја дефинисаних Локалним програмом развоја пољопривреде. Имајући у виду постојеће природне ресурсе са једне, као и развојне потенцијале у које пружа туристички карактер Сокобање, подстицајне мере ће бити усмерене на повећање техничко - технолошке опремљености, инвестиције у микро - прерадивачке капацитете пчелињих, производа од меса, млека, воћа, лековитог биља и шумских плодова и сл. Посебна пажња ће бити посвећена органској производњи имајући у виду одличне услове са једне и све већу тражњу и тржишну цену са друге стране за овакве производе.

У оквиру мере ће се пружати подршка удруживању пољопривредника, као алату за унапређење производње, прераде и пласмана пољопривредних производа. Општина Сокобања ће пружати финансијску и техничку подршку за заједничке иницијативе удружења пољопривредника, односно њихових чланова које доприносе унапређењу конкурентности значајног броја пољопривредника у оквиру одређене пољопривредне делатности. Такође је планирано спровођење едукација локалних пољопривредних производа у циљу унапређења њиховог нивоа знања и примену нових метода и техника производње и прераде, као и тржишног позиционирања. Едукације ће пружати стручна лица из релевантних области на теме: примене агротехничких мера, заштите, одрживих система производње у пољопривреди, технологије прераде у циљу додавања вредности примарним пољопривредним производима, маркетинга, брендирања, продаје и предности и начина удруживања пољопривредника те заштите географског порекла.

Мера обухвата усвајање програма мера, расписивање јавног позива, евалуацију пристиглих пријава, доношење одлуке, уговорање и саму реализацију са извештавањем .

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања	15.000.000 рсд годишње	Буџет ЈЛС	2022 - 2030

2.3.4 Заштита ознаке географског порекла			
<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Број производа са заштићени географским пореклом	0	2	Решење завода за интелектуалну својину РС
<i>Опис мере и активности за спровођење мере</i>			
<p>На територији општине Сокобања постоји значајан број произвођача аутентичног Сокобањског сира и Ртањског меда, који имају потребу да заштите ознаку географског порекла и на тај начин спрече друге произвођаче да неовлашћено користе овај атрибут као симбол одређеног квалитета. Заштита ознаке за Ртањски мед је у завршној фази, а за Сокобањски сир, тек треба да буде започета.</p> <p>Они ће ознаку географског порекла користити и као значајно маркетингско средство које им као овлашћеном кориснику гарантује предност у односу на конкуренцију на тржишту, пошто гарантује контролисан и посебан квалитет производа и његово порекло.</p> <p>Планиране активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Припрему доказа о потреби заштите географског порекла за сокобањски сир, - Мапирање локалних производођача - Анимација локалних производођача и промоција у локалног средини, - Израда елебората, - Аланиза производа, - Заштитита ознаке географског порекла - Промоција производа за заштићеном ознаком (Ртањски мед, Сокобањски сир) 			

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања, ЛАГ група Ртањ	3.000.000	Буџет ЈЛС, МПШВ и ИПАРД 3.	2023 - 2030

Развојни правац III – Друштвени развој

Приоритетни циљ 3.1	Повећање доступности и уједначености квалитета ПЗЗ за све грађане Сокобање	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Услуге примарне здравствене заштите су доступне свим грађанима и унапређене у	Извештај Дом здравља	Услуге ПЗЗ нису доступне свим грађанима, просторије су	Услуге ПЗЗ су доступне свим грађанима, просторије су

смислу квалитета као и опремљености простора унутар ког се пружају.		неадекватне и неопремљене.	адекватне и опремљене.
---	--	----------------------------	------------------------

Образложење:

Јавно здравље је циљ високог приоритета за општину Сокобања, у прилог чему говори и чињеница да реалитивно учешће извршења овог програма у буџету општине премашује просек осталих упоредивих општина. Према томе, може се рећи да општина Сокобања препознаје изазове са којима се сусрећу здравствене установе на подручју у свом раду, као и недостатке када је реч о коришћењу постојећих услуга, односно потребама за новим услугама. На квалитет живота становништва у одређеном подручју најпре утичу фактори који омогућавају здраве и безбедне услове за живот, стога је примарна здравствена заштита сектор у који је неопходно улагати у предстојећем планском периоду. Мере се тичу обезбеђивања услова за неометано функционисање и пружање специјалистичких услуга гинекологија и офтамологије, као и дечије стоматолошке амбуланте. Формирање хитне службе је такође преознато као неопходно, док се, када је реч о сеоским насељеним местима, акценат ставља на хитност реконструкције и адаптације објекта, услед лошег стања и неусловних просторија у којима се пружају услуге.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација

3.1 Значајно повећати финансирање у области здравства, као и регрутовање, развијање, обучавање и задржавање здравствених радника у земљама у развоју, посебно у најмање развијеним земљама и малим острвским државама у развоју

3.2 До 2030. окончати смртне случајеве који се могу спречити код новорођенчади и деце млађе од 5 година, где ће све земље имати за циљ смањење неонаталне смртности на не више од 12 на 1000 живорођених и смртности деце испод 5 година на не више од 25 на 1000 живорођених

3.8 Постићи универзални обухват здравственом заштитом, укључујући заштиту од финансијског ризика, доступност квалитетних основних здравствених услуга и доступност безбедних, делотворних, квалитетних и приступачних основних лекова и вакцина

Поглавље 28 – Заштита потрошача и заштита здравља

Предложене мере:

3.1.1 Обезбеђивање функционисања неопходних специјалистичких служби у Дому здравља			
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Офтамолошка служба	Релативно функционална	Функционална	Извештај Дома здравља
Гинеколошка служба	Релативно функционална	Функционална	Извештај Дома здравља
Психијатријска служба	Не постоји	Функционална	Извештај Дома здравља

Опис мере и активности за спровођење мере

У оквиру Дома здравља постоји систематизовано радно место Гинеколога, које је тренутно упражњено и општина Сокобања финансира допунски рад екстерних гинеколога. Будући специјалиста гинекологије је у завршној фази специјализације. Након завршене специјализације неће бити потребно финансирање гинеколога од стране општине Сокобања. За несметан рад гинеколошке службе је обавезно набавити ултразвучни апарат.

Услуге психијатра и офтамолога тренутно нису доступне грађанима Сокобање. Потребно је да општина Сокобања из свог буџета издваја средства за финансирање повременог рада ових специјалиста како би услуге биле доступне грађанима.

Планиране активности:

- Набавка апаратса за ултра звук за гинеколошку службу,
- Ангажовање специјалисте офтамологије,
- Ангажовање специјалисте психијатрије.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, Дом здравља	23.000.000	Општина Сокобања	2022 - 2030
3.1.2 Обезбеђење функционисања стоматолошке службе				

3.1.2 Обезбеђење функционисања стоматолошке службе

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Опремљеност дечије стоматолошке амбуланте	Неопремљена	Опремљена	Извештај дома здравља, Рачуни за опрему

Опис мере и активности за спровођење мере

Тренутно у оквиру стоматолошке службе постоје 2 стоматолошке столице, које су неупотребљиве (једна делимично).

Мера подразумева набавку и инсталирање 2 стоматолошке столице и друге помоћне опреме, као и привремено ангажовање специјалисте дечије стоматологије до сталног запослења у складу са кадровским планом Дома здравља.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, и Дом здравља	7.000.000 рсд	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023 - 2027
3.1.3 Реконструкција и опремање лабораторије				

3.1.3 Реконструкција и опремање лабораторије

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Аналајзер	0	2	Извештај Дома здравља, Рачуни за опрему
Чекаоница	Неадекватно стање	Функционална	Извештај Дома здравља

Опис мере и активности за спровођење мере

Имајући у виду јако лоше стање објекта лабораторије, као и недостатак дела опреме, уколико се не предузму мере, функционисање исте ће бити угрожено.

Мера подразумева:

- Извођење радова на реконструкцији лабораторије,

- Набавку новог аналајзера				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, и Дом здравља	12.000.000	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023 - 2030

3.1.4 Обезбеђење функционисања Одсека хитне медицинске помоћи

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Хитна служба	Није адекватно опремљена	Хитна служба адекватно опремљена	Извештај Дома здравља

Опис мере и активности за спровођење мере

Хитна служба није успостављена због јер не испуњава услов по броју становника. Постоји Одсек Хитне медицинске помоћи у оквиру Опште службе Дома здравља.

Како би одсек адекватно функционисао потребно је:

- додатно опремање које подразумева набавку: Санитет возила, ЕКГ апарат и апарат за био-хемијске анализе
- ангажовање додатног стручног кадра.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, и Дом здравља	36.000.000	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023 - 2030

3.1.5 Реконструкција и адаптација сеоских амбуланти

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	
Број реконструисаних сеоских амбуланти	0	4	Уговор о извођењу радова/ записници о примопредаји	

Опис мере и активности за спровођење мере

Јако лоше стање објекта сеоских амбуланти у великој мери утиче на низак квалитет услуга примарне здравствене заштите у сеоским срединама, па самим тим и на здравље становника из руралних средина.

Имајући претходно наведено у виду планирана је реконструкција и адаптација објекта у: Јошаници, Врелу, Трубаревцу и Мужинцу.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења

Година Од – до				
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, и Дом здравља	24.000.000	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023 - 2030

Приоритетни циљ 3.2	Грађани Сокобање имају квалитетне и доступне социјалне услуге у локалној заједници	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Број услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС које је увела и финансира локална самоуправа	ЦСР	2	6
Број корисника услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС	Аналитички сервис ЈЛС	3.097	3500

Образложение:

За унапређење локалног амбијента општине Сокобања и осигуравање бољих услова за живот, неопходно је да се уреди област социјалне заштите тако да може да одговори на све захтеве њеног становништва. Општина је препознала значај, стога је један од првих планираних корака да се најпре обезбеди основ за доношење и спровођење квалитетних одлука као и инвестиција у област социјалне заштите, чиме ће се утицати на развој локалне политике у том сектору. Таква мера ће се реализовати анализом ресурса, као и потреба на подручју. Када је реч о постојећим услугама социјалне заштите, утврђена је потреба за унапређењем њиховог квалитета или је исто тако потребно пружање нових услуга социјалне заштите, како би сви корисници били задовољени на нивоу својих основних социјалних потреба. Реч је о следећим услугама: Саветовалиште за младе, дневни боравак за особе са сметањем у развоју, као и породично саветовалиште. Велики препознат недостатак се односи на недовољно обезбеђену приступачност објекта јавних институција особама са инвалидитетом, чиме су њихова права значајно угрожена, а квалитет живота нарушен. Општина ће у наредном периоду различitim мерама утицати на оставарење овог приоритетног циља и допринети развоју подручја.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 1. Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима

Подциљ 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до краја 2030. постићи доволно велики обухват сиромашних и рањивих

Поглавље 19. Социјална политика и запошљавање

Предложене мере:

3.2.1 Развој локалне политike социјалне заштите

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Стратегија социјалне заштите	Не постоји Стратегија социјалне заштите	Развијена и донета Стратегија социјалне заштите Сокобање	Одлука о усвајању Стратегије

Одлука о социјалној заштити	Донета	Ревидирана	Службени лист Општине Сокобања

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева анализу постојећих ресурса везаних за област социјалне заштите, као и анализу потреба за социјалним услугама, а све у циљу идентификације и избора приоритетних праваца, циљева, мера, као и њихових носилаца када је у питању развој социјалне заштите. Планирано је доношење одлуке о социјалној заштити, локалне стратегије социјалне заштите, као и сета правних аката који дефинишу процедуре и стандарде везане за област социјалне заштите. На овај начин ће се обезбедити основ за доношење у спровођење квалитетних одлука и реализацију одговарајућих инвестиција и пројеката у области социјалне заштите.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Регулаторна	Општина Сокобања	1.000.000	Буџет ЈЛС	2023 – 2024

3.2.2 Унапређење постојећих и увођење нових услуга социјалне заштите

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број унапређених услуга	0	2	Извештај ЈЛС
Број нових услуга социјалне заштите	0	4	Извештај ЈЛС

Опис мере и активности за спровођење мере

У општини Сокобања су тренутно доступне две услуге социјалне заштите: помоћ у кући и лични пратилац, међутим потребно је унапредити квалитет и обезбедити да се услуге пружају у складу са стандардима, као и повећати капацитет и ускладити га за локалним потребама.

Поред постојећих услуга, евидентна је потреба за увођењем нових услуга у надлежности општине Сокобања и то: Саветовалишта за младе, Прихватилиште до 30 дана за особе које су у стању социјалне потребе, Дневни боравак за особе за сметњама у развоју и Породично саветовалиште.

Планиране активности:

- Обезбеђење простора за пружање нових услуга,
- Унапређење просторних услова за рад Центра за социјални рад,
- Унапређење капацитета и лиценцирање локалне Геронто службе за пружање услуге Помоћ у кући.
- Обука и запошљавање додатног особља како би услуге биле доступне већем броју корисника,
- Обезбеђивање возила које је прилагођено за слабије приступачне терене и особе са инвалидитетом.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања, Центар за социјални рад, Геронто служба	У моменту израде Плана немаовољно информација. Вредност ће бити процењена накнадно.	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023 - 2030

3.2.3 Обезбеђивање / унапређење приступачности јавних институција особама са инвалидитетом

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број објекта јавних институција доступних ОСИ	3	10	Извештај ЈЛС
Опис мере и активности за спровођење мере			
<p>Тренутно, на територији општине Сокобања већина објекта јавних институција није приступачна особама са инвалидитетом. Приступачни су објекти Опште медицине са Одсеком за Хитну у оквиру Дома здравља, приземље зграде Општине Сокобања, зграда „Мале школе“..</p> <p>Мера подразумева обезбеђење приступачности јавних институција за особе за инвалидитетом (основна школа, предшколска установа, Библиотека, Општина, Суд, Полиција, Центар за социјални рад, ПИО фонд, РФЗО, Црвени Крст).</p> <p>Планиране активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Припрема проектне документације, - Извођење грађевинских радова 			

Приоритетни циљ 3.3	Богат културни живот	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Издавања из буџета Општине за област културе (вишегодишњи просек)	Буџет ЈЛС	4.30%	6%
Ниво задовољства грађана културном понудом (просечна оцена од 1-5 на основу спроведене онлајн анкете)	Извештај о спроведеној анкети	Није мерено	4

Образложение:

Културни живот је за становнике општине Сокобања од изузетног значаја, због чега се њене културно-уметничке вредности веома цене. Сваке године се велики број манифестација и фестивала редовно одржава, чиме се Сокобања непрестано развија и постепено напредује. Њена разнолика понуда укључује садржаје за различите заинтересоване стране, чиме Сокобања, негујући своју традицију, привлачи мноштво гостију. Ипак, на подручју функционише само једна установа културе- Народна библиотека „Стеван Сремац“, те је очекивано што општина Сокобања некма адекватне кадровске/организацине и просторне капацитете да управља свим ресурсима у области културе и да их стави у функцију. Успостављање јединственог „Центра за културу“ се наметнуло као решење. Осим тога, препозната је велика потреба за унапређење просторних услова за спровођење активности у области културе- изградња нове зграде Библиотеке и реконструкција постојеће зграде. Континуирано унапређење програма за развој културе, са циљем стварања институционалног оквира за стварање амбијента за савремено стваралаштво, заштиту и промоцију културног наслеђа, као и обогаћивање културних садржаја за

грађане и туристе је такође једна од планираних мера, чија ће реализација унапредити и обогатити културни живот у општини.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 11 – Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим

Подциљ 11.4 Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина

Поглавље 19. Социјална политика и запошљавање

Предложене мере:

3.3.1 Успостављање јединственог центра за културу

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Центар за културу	Не постоји Центар за културу	Функционалан Центар за културу	Одлука ЈЛС

Опис мере и активности за спровођење мере

Народна библиотека „Стеван Сремац“ је једина установа културе чији је оснивач Општина Сокобања. Библиотеци су дати на управљање и коришћење Завичајни музеј, биоскоп Моравица и Легат слика Милуна Митровића. С обзиром да Библиотека нема адекватне кадровске, организационе и просторне капацитете да управља свим наведеним ресурсима у области културе, неопходно је успостављање јединственог Центра за културу.

Центар за културу ће бити основан са циљем адекватног управљања свим културним ресурсима.

Планиране активности:

- Оснивање Културног центра као јавне установе,
- Ангажовање и обука адекватног кадра,
- Обезбеђивање адекватног простора Културног центра.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Институционално – управљачко – организациона	Општина Сокобања	Процена ће бити направљена када буде познато у ком простору ће бити смештен Културни центар	Општина Сокобања	2023 - 2024

3.3.2 Унапређивање / обезбеђивање просторних услова за спровођење активности у области културе

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број новоизграђених и адаптираних простора за активности културе	0	2	Употребне дозволе

Опис мере и активности за спровођење мере

Како би се створили услови за унапређење понуде културних садржаја у Сокобањи потребно је изградити новени реконструисати и опремити постојеће објекте културе.

Мера подразумева:

- Изградња нове зграде Библиотеке за смештај књижног фонда и одржавање културних дешавања,

- Реконструкција и проширење постојеће зграде библиотеке како би се обезбедио адекватан простор за смештај и излагање слика Легата Милана Митровића.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања	Немаовољно информација за процену	Буџет ЈЛС, Буџет РС, донаторска средства	2023 - 2030

3.3.3 Унапређење културно – уметничких садржаја

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Број нових и унапређених културних садржаја	0	3	Извештај ЈЛС
Локални програм развоја културе	Не постоји	Донет	Одлука ЈЛС

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева развој програма за развој културе са циљем стварања институционалног оквира за стварање амбијента за савремено стваралаштво, заштиту и промоцију културног наслеђа, као и обогаћивање културних садржаја за грађане и туристе.

У складу са програмом развоја културе биће уведени нови културни садржаји, као што су:

- Организовање изложби у сарадњи са већим галеријама,
- Организовање концерата класичне и забавне музике,
- Књижевне клубови,
- Организовање позоришних представа у сарадњи са професионалним позориштима из већих градова,

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања	5.000.000	Буџет ЈЛС и донаторска средства	2022 - 2025

Приоритетни циљ 3.4	Унапређени услови за рекреацију и бављење спортом	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност

Број деце и младих који се баве рекреативним и аматерским спортом	Извештај Спортског савеза	424	600
---	---------------------------	-----	-----

Образложење:

Кључни разлози због којих би услови за развој спорта у општини Сокобања могли бити повољни јесу, с једне стране недовољно стручни лиценцирани кадрови, који обављају активности у области спорта као радници без адекватних квалификација, а с друге стране недовољно развојена спортска инфраструктура. Реализацијом планираних мера у области, утицаће се на укупно повећање спортске и рекреативне активности међу становништвом, подстакћиће се здраве навике и стилови живота и утицаће се на развој спортског туризма, за шта општина Сокобања има велики потенцијал.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 11 – Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим

Подциљ 11.4 Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина

Поглавље 19. Социјална политика и запошљавање

Предложене мере:

3.4.1 Усавршавање стручног кадра за спровођење редовних и посебних програма у области спорта

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број додатно обучених спортских стручњака са лиценцом (минимално оперативни тренер)	0	10	Тренерске лиценце

Опис мере и активности за спровођење мере

У општини Сокобања функционише око 25 активних спортских клубова. Велики део спортских радника не поседује адекватне квалификације.

Мера подразумева да се заинтересованим клубовима, удружењима у области спорта, који имају потребу за лиценцираним стручњацима у области спорта кроз посебне програме омогући школовање / усавршавање како би добили одговарајуће лиценце и пружили адекватан ниво подршке како деци, тако и професионалним спортистима.

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања, Спортски савез		Буџет ЈЛС	2023 -

3.4.2 Унапређење спортско – рекреативне инфраструктуре и додатно опремање спортских објеката

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број нових и реконструисаних спортских објеката	0	10	Извештај СЦ „Подина“

Опис мере и активности за спровођење мере

Како би се обезбедили адекватни услови за бављење спортом локалног становништва са једне, а такође и развој спортског туризма (одржавање тренинг кампова, припрема, спортских манифестација) у Сокобањи са друге стране, потребно је изградити нове и реконструисати неке постојеће објекте инфраструктуре.

Мера подразумева изградњу: тениских терена, балон хале, спортско - рекреативног базена, као и реконструкцију и додатно опремање постојећих објеката и то: изградња свлачионице са тушевима у спортској хали, доградња и опремање спортске теретане у оквиру Спортског центра „Подина“, реконструкција фудбалског и кошаркашког терена код школе, као и реконструкцију спортских терена по селима (Трубаревац, Ресник и Шарбановац).

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, Спортски центар Подина	Вредност ће се процењивати засебно за сваки пројекат израдом ПТ документације	Буџет ЈЛС, Буџет РС, Донаторска средства	2023 - 2028

3.4.3 Промовисање бављења спортом код деце и младих

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Број промотивних радионица годишње	0	4	Извештај Спортског савеза и СЦ „Подина“
Број спортских манифестација/турнира	15	25	Извештај Спортског савеза

Опис мере и активности за спровођење мере

Циљ мере је анимација и мотивацija што већег броја деце са посебним акцентом на сеоску средину да се баве спортом.

Мера подразумева:

- Организовање промотивних радионица,
- Одржавање спортских манифестација и турнира у граду,
- Обезбеђивање бесплатних тренинга за децу у стању социјалне потребе

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, Спортски савез и СРЦ „Подина“	1.000.000 рсд годишње	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2023 - 2030

Приоритетни циљ 3.5	Млади грађани Сокобање су активни и укључени све друштвене токове у локалној заједници	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност

Број младих који учествују у доношењу одлука	Извештај о консултативном процесу и ЈР	0	5
Број подржаних омладинских иницијатива	Извештај Канцеларије за младе	0	5

Образложение:

Активирање младих и њихово организовање на нивоу омладинске политике се препознало као један од приоритета општине Сокобања у наредном планском периоду. Да би се омогућило формално деловање, неопходно је да се обезбеде следећи предуслови:

- израда Локалног акционог плана за младе који би дефинисао оперативно деловање и предвидео акције за реализацију постављених циљева.
- Организација која би управљала активностима је Канцеларија за младе, која формално постоји, али до сада није бележила активности.

Приликом реализације овог циља, треба имати у виду да су млади као категорија, хоризонтално пројети кроз све сегменте друштва, те је потребно укључивати их у свим областима континуирано.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

Циљ 16. Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све, и изградити делотворне, одговорне и инклузивне институције на свим нивоима

16.6 Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима

16.7 Осигурати одговорно, инклузивно, партиципативно и репрезентативно доношење одлука на свим нивоима

Предложене мере:

3.5.1 Успостављање омладинске политике и складу са потребама и уз учешће младих

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
ЛАП за младе	Није развијен и усвојен	Усвојен	Одлука о усвајању ЛАП-а за младе

Опис мере и активности за спровођење мере

Мера подразумева израду и доношење Локалног акционог плана за младе у складу са Националном стратегијом за младе. ЛАП за младе ће бити израђен на бази детаљног испитивања потреба младих, као и уз обезбеђење максималне партиципације у процесу. Посебно важан сегмент ЛАП-а за младе ће бити везан за активизам и обезбеђивање учешћа у доношењу одлука на локалном нивоу.

Планиране активности:

- Испитивање потреба младих,
- Укључивање младих и процес израде ЛАП-а
- Израда ЛАП-а за младе,
- Доношење ЛАП-а за младе

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења
------------	------------------	--------------------	--------------------	-------------------

Година Од – до				
Институционално – управљачко – организациона	Општина Сокобања	1.000.000	Буџет ЈЛС	2023 - 2023

3.5.2 Унапређење капацитета и обезбеђење функционисања Канцеларије за младе

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Канцеларија за младе	Није активна	Активна	Извештај канцеларије за младе

Опис мере и активности за спровођење мере

Канцеларија за младе у Сокобањи је основна, али није активна. Није именован координатор за младе и не постоји план активности и буџет за спровођење истих.

Мера подразумева ангажовање адекватне особе на функцију координатора за младе и обезбеђење буџета за функционисање канцеларије.

У оквиру мере ће бити формирана и обучена мрежа волонтера.

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Институционално – управљачко – организациона	Општина Сокобања	3.000.000	Буџет ЈЛС	2022 – 2023

Приоритетни циљ 3.6	Васпитно образовни рад се реализује у безбедној, здравој, подстицајној и инклузивној средини	2021	2030
Показатељи исхода	Извор верификације	Почетна вредност	Циљана вредност
Обухват деце ПОВ 0-3	Аналитички сервис ЈЛС	14.0 %	20%
Обухват деце ПОВ 3-ППП	Аналитички сервис ЈЛС	74.8 %	80%
Број објекта у основном образовању са унапређеним условима	Извештај школске управе	0	7
Број објекта у средњем образовању са унапређеним условима	Извештај школске управе	0	1

Образложење:

Како би се омогућили несметано и квалитетно пружање услуга у области образовања у општини Сокобања, неопходно је да се реализује низ мера које су по свом предмету веома сложене и подразумевају значајна улагања. Када је реч о ПОВ, проширење капацитета је планирано, у виду изградње додатног простора за једну до две додатне групе. Кадровски проблеми су такође препознати као значајни за решавање, док када је реч о

условима, исти се могу значајно унапредити постављањем термо изолације и набавком возила за превоз деце из сеоских насељених средина. Осим тога, услови у којима се обавља основно и средње образовање деце у општини Сокобања су такође оцењени као неповољни. Реконструкција објекта је планирана у наредном периоду, као и њихово опремање.

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР) и Преговарачким поглављима ЕУ

4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све

4.2. До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање

Поглавље 26. Образовање и култура

Предложене мере:

3.6.1 Унапређење квалитета и доступности предшколског образовања и васпитања

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број деце на листе чекања		0	Извештај ПУ „Буцко“
Број деце у групи	22 - 24	18 - 21	Извештај ПУ „Буцко“

Опис мере и активности за спровођење мере

Постојећи простор ПУ „Буцко“ није довољан за број уписане деце, што има за последицу већи број деце у групама од прописаног стандарда, те је потребно обезбедити додатни простор и стручни кадар за једну до две додатне групе.

Мера подразумева:

- проширење капацитета у ПОВ кроз обезбеђење додатног простора за једну до две додатне групе изван постојећег простора,
- Унапређење енергетске ефикасности кроз постављање термо изолације на објекту.
- Ангажовање додатног потребног кадра, али и недостајућег стручног кадра - педагога,
- Набавка возила за превоз деце из руралних средина,

Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања и ПУ Буцко	25.000.000,00	Буџет ЈЛС, Буџет РС и донаторска средства	2022 – 2025

3.6.2 Унапређење услова за спровођење основног образовања

Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације
Број реконструисаних објекта у основном образовању	0	7	Извештај ОШ

Опис мере и активности за спровођење мере

Имајући у виду јако лоше стање готово свих објеката основних школа на територији општине Сокобања, планирани грађевински радови и додатна опремања како би се унапредили услови у којима се одржава настава. Мера подразумева:

- Комплетну реконструкцију фискултурне сале и пратећих просторија (купатило и свлачионице), – школа у Сокобањи.
- Доградња просторије наставничке канцеларије. За ову активност је потребна измена ПГР-а.
- Реконструкцију кровова на школским зградама у Мужинцу, Жучковцу, Врмджи и Блендији,
- Сређивање димњака и замена столарије у Белом потоку,
- Зидање димњака у Читлуку,
- Модернизација опреме и наставних средстава у свим учионицама
- Увођење школских орнамића

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања и ОШ	У овом тренутку није позната, одређиваће се за сваки пројекат	Буџет ЈЛС и донаторска средства	2022 - 2030

3.6.3 Унапређење услова за спровођење средњег образовања

<i>Показатељи резултата</i>	<i>Почетна вредност</i>	<i>Циљана вредност</i>	<i>Извор верификације</i>
Број реконструисаних објеката у средњем образовању	0	1	Извештај Средње школе „Бранислав Нушић“

Опис мере и активности за спровођење мере

У општини Сокобања постоји једна средња школа Бранислав Нушић, која дели зграду са основном школом. У ранијем периоду је спроведена прва фаза реконструкције објекта, у оквиру које је замењена столарија, подови и изолација. У Сокобањи. Како би услови за спровођење средњег образовања били адекватни, потребна је:

- Доградња 2 учионице у делу средње школе – за ову активност је потребна измена ПГР-а
- Обезбеђење услова за приступ особа са инвалидитетом,
- Реконструкција школске кухиње и радионице,
- Реконструкција котларнице у циљу преласка на еколошке енергенте,
- Ограђивање школског дворишта,
- Замена школског разгласа и звона
- Реконструкција дела крова,
- Енергетска санација спортске сале (изолација, расвета, грејање и хлађење)
- Замена топлотног итвора енергетски прихватљивим решењем
- Увођење нових профиле у средњој школи – ИТ, архитектура, рударство у складу са законским могућностима
- Увођење дуалног образовања

<i>Врста мере</i>	<i>Одговорна страна</i>	<i>Процењена вредност</i>	<i>Извори финансирања</i>	<i>Период спровођења Година Од – до</i>
Обезбеђење добара и услуга	Општина Сокобања, Средња школа „Бранислав Нушић“	30.000.000 рсд	Општина Сокобања, Министарство	2022 - 2028

			просвете, науке и технолошког развоја	
3.6.4 Оснивање високе школе струковних студија за туризам и хотелијерство				
Показатељи резултата	Почетна вредност	Циљана вредност	Извор верификације	
Број реконструисаних објеката у средњем образовању	0	1	Извештај Средње школе „Бранислав Нушић“	
Опис мере и активности за спровођење мере				
Сокобања је локална средина у којој су носеће привредне делатности туризам и угоститељство. Последњих година је евидентан недостатак значајног броја стручног кадра, како средњег, тако и високог нивоа образовања у поменутим делатностима, што у перспективи представља значајан ограничавајући фактор за економски развој. Мера подразумева оснивање Високе школе струковних студија за туризам и хотелијерство, која ће у наредном периоду генерисати адекватан број стручних кадрова и задовољити потребе послодавца, те обезбедити услове за локални економски развој.				
Мера подразумева следеће активности:				
<ul style="list-style-type: none"> • Проналажење и адаптација адекватног простора, • Проналажење и успостављање сарадње са акредитованом партнерском образовном институцијом, • Отварање истуреног одељења партнёрске, акредитоване образовне институције 				
Врста мере	Одговорна страна	Процењена вредност	Извори финансирања	Период спровођења Година Од – до
Обезбеђење добра и услуга	Општина Сокобања	Није познато у овом тренутку	Општина Сокобања, Министарство просвете, науке и технолошког развоја	2022 - 2028

6. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање плана развоја

За потребе спровођења Плана развоја, општина ће успоставити одговарајући институционални оквир, који подразумева и праћење спровођења, извештавање и вредновање постигнутих учинака.

Институционални оквир за спровођење и праћење спровођења имаће два нивоа структуре:

- Координационо тело, на челу са координатором и
- Носиоце мера, како је дефинисано Планом развоја

Координационо/управљачко тело управља процесом спровођења, прати напредак на основу достављених извештаја, одлучује о предлогима за решавање установљених проблема у спровођењу Плана, по предлогу доноси корективне мере у случају да је остваривање мера или циљева угрожено, или предлаже евентуалне ревизије Плана и установљавање нових циљева и мера.

Састав Координационог тела чиниће доносиоци одлука унутар Општине (високи функционери општине и руководиоци носилаца мера) који ће обезбедити управљачку подршку за спровођење Плана и ефикасно решавати проблеме, а посебно оне које се односе на сарадњу различитих институција/јединица/носилаца мера и активности. У том смислу улогу Координационог тела имаће Општинско веће у проширеном саставу. Појединачни у оквиру Координационог тела добиће задужења и одговорности за имплементацију и праћење појединачних праваца развоја и тако давати подршку локалној администрацији која ће конкретно бити одговорна за спровођење на нивоу циљева и мера. Они ће посебно имати важну улогу у подршци појединим носиоцима мера када је у питању процес буџетирања а поготово аплицирању за екстерне изворе финансирања од чијег прибављања спровођење многих од њаважнијих мера зависи.

Координационо тело, имаће Координатора који ће бити задужен да одржава константну комуникацију са јединицама/организацијама које су носиоци мера и активности, да од њих прибавља извештаје и информације о спровођењу мера и активности, дискутује о оствареним резултатима и идентификованим проблемима, проверава да ли су средњорочни планови институција усаглашени са мерама и циљевима у Плану развоја, извештава Координационо тело о напретку, припрема материјале и обавља административно-техничке послове за Координационо тело.

Носиоце мера и активности чине организациони делови управе и други актери под чију надлежност потпадају активности у вези са мерама дефинисаним у Плану развоја, службе општине, ЈКП, установе и/или организације чији је оснивач општина. Носиоци мера и активности имају одговорност да у своје планове рада (и финансијске планове) уврсте утврђене мере и активности за чије спровођење су одговорни, да их спроводе, извештавају Координационо тело о резултатима спровођења тих мера и активности, утврде евентуалне проблеме у спровођењу мера и предложе опције за решавање тих проблема.

6.1. Справођење плана развоја ЈЛС

План развоја реализоваће се кроз процес планирања, израде, доношења и спровођења докумената јавних политика, осталих планских докумената, и то: средњорочних планова и финансијских планова ЈЛС и прописа који се доносе у складу са законом и статутом ЈЛС.

Првенствено План развоја биће операционализован кроз израду и доношење средњорочног плана општине. Приликом израде средњорочних планова, општина ће се руководити правилима прописаним Законом о планском систему и Уредбом о методологији за израду средњорочних планова и обрасцима садржаним у овој уредби.

6.2. Праћење спровођења плана развоја ЈЛС

Праћењем спровођења Плана развоја биће утврђено:

- Да ли се мере и приоритетни циљеви остварују по плану и ефикасно;
- Који ризици се јављају или очекују у остварењу учинака Плана развоја ЈЛС;
- Које одлуке треба донети у случају одступања од планираног, као и
- Да ли су планирани и остварени учинци и даље релевантни за остваривање визије.

Праћење (мониторинг) реализације мера дефинисаних Планом развоја је систем прикупљање и обраде података у вези са реализацијом мера. Сврха прикупљања и обраде података је упоређивање постигнутих резултата у оквиру сваке од мера, у односу на планиране.

Праћење ће се вршити континуирано, а за то ће се користити дефинисани обрасци и базе података које је потребно ажурирати у складу са доступним подацима званичне статистике (секундарни подаци). Поред секундарних података из званичне статистике, прикупљаће се и примарни подаци, а одговорност за наведену активност имају руководиоци одељења, у складу са надлежностима за конкретне податке.

Посебно ће се водити рачуна о јасном дефинисању улога и одговорности у делу прикупљања података, где ће овај посао бити дефинисан као системска активност, а не као једнократни задатак.

6.3. Вредновање постигнутих учинака плана развоја ЈЛС

Вредновање учинака Плана развоја спроводиће се периодично, на начин да се прикупљени подаци и информације добијени током спровођења плана, анализирају и упоређују. Вредновање се спроводи ради: 1. Оцене релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости мера садржаних у плану развоја ЈЛС, 2. Утврђивања степена промене насталог спровођењем мера из Плана и степена достизања приоритетних циљева, а све у циљу преиспитивања и унапређења Плана развоја ЈЛС, односно утврђивања потребе за његовом ревизијом и бољим планирањем. Ова врста анализе представља заправо накнадну (ex-post) анализу ефекта Плана развоја ЈЛС.

Податке и информације за потребе вредновања достављаће органи и организације одговорни за спровођење мера из Плана развоја, Координатору спровођења, праћења и вредновања учинака Плана развоја. Такође, користиће се у анализама и други подаци и информације, прибављени из осталих извора, који могу бити од користи за бољу процену учинака Плана.

6.4. Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја ЈЛС

У складу са Законом о планском систему, Општина има обавезу израде следећих извештаја у вези са Планом развоја:

- Извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено и извештај о спровођењу Плана развоја ЈЛС – на годишњем нивоу; Овај извештај представља реални приказ спровођења плана развоја у претходној календарској години.
- Извештај о постигнутим учинцима Плана развоја ЈЛС – на трогодишњем нивоу. Овај извештај представља са друге стране реални приказ учинака плана, који су постигнути током спровођења предвиђених мера у трогодишњем периоду који је протекао.

За прикупљање информација о реализацији плана на годишњем нивоу и припрему нацрта годишњег извештаја о спровођењу плана биће задужено Одељење Локалног економског развоја Општине. Нацрт годишњег извештаја о спровођењу упућује се упућује Општинском већу на усвајање.

Истеком сваке треће календарске године од доношења, Општинско веће биће одговорно да утврди предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја ЈЛС, који затим подноси на усвајање Скупштини општине, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока.

Извештаји о спровођењу Плана развоја и извештаји о учинцима Плана биће објављивани на званичном интернет сајту Општине, најкасније 15 дана од дана усвајања.

Од момента, када, у складу са Законом буде успостављен Јединствени информациони систем за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање (ЈИС), општина ће бити у обавези да наведене извештаје уноси у овај систем.

6.5. Ревизија плана развоја ЈЛС

Уколико се након усвајања извештаја о учинцима утврди потреба за ревизијом плана, истој ће се приступити у складу са процедурима које прописује Закон о планском систему. Према Закону, Општинско веће иницира ревизију постојећег Плана развоја, уз детаљно образложение разлога за ревизију. Одлуку којом се покреће ревизија постојећег Плана, доноси Скупштина општине, а ток поступка за ревизију реализује се по процедурима која је прописана и за усвајање Плана развоја ЈЛС.

7. Прилози

Прилог 1 - Преглед и анализа постојећег стања у области економског развоја

Прилог 2 - Преглед и анализа постојећег стања у области друштвеног развоја

Прилог 3 - Преглед и анализа постојећег стања у области комуналне инфраструктуре и заштите животне средине

Прилог 4 - Преглед и анализа постојећег стања у области пољопривреде и руралног развоја

Прилог 5 - Решење о формирању координационог тима

Прилог 6 - Решење о формирању тематских радних група

Прилог 7 - Извештај о спроведеним консултацијама са листама присутних

На основу члана 29. Одлуке о јавним расправама, („Службени лист општине Сокобања“ бр. 23/19), сачињава се:

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ
о
Нацрту Плана развоја општине Сокобања за период 2022-2030. године

I

Општинско веће општине Сокобања, на седници одржаној 19.10.2022. године, донело је Закључак којим се одређује спровођење јавне расправе о Нацрту Плана развоја општине Сокобања за период 2022-2030. године и утврђује Програм јавне расправе. Јавни позив за учешће у јавној расправи, објављен је на званичној интернет презентацији општине Сокобања <https://sokobanja.ls.gov.rs/archives/5289>.

Јавна расправа о Нацрту Плана развоја општине Сокобања за период 2022-2030. године одржана је у периоду од 20.10.2022 – 04.11.2022. године.

Током процеса јавне расправе коришћени су следећи алати:

- Обрасци за прикупљање предлога и сугестија који су били објављени на сајту општине Сокобања са Јавним позивом за учешће у јавној расправи
- отворени састанак у форми окружлог стола 04.11.2022. године у Великој сали општине Сокобања, са почетком у 12,00 часова

II

Током процеса јавне расправе, писаним путем, односно мејлом стигла су три предлога ЈП «РМУ Соко» Сокобања:

Предлог 1: Санација , реконструкција изворишта водоснабдевања рудника, села Врела и села Читлук

Образложение предлога: Због цурења и провирања воде испод прелива из акумулације на изворишту Врелу долази до опадања нивоа у акумулацији као и у бунару где се налази усисна корпа пумпе. Ово је посебно проблематично у периоду хидролошког минимума који се од месеца Октобра пролонгира све до краја календарске године, па и дуже. Од извора се вода пумпа до резервоара одакле се слободним падом водом снабдевају рудник, домаћинства села Врела и домаћинства у доњој зони села Читлук. Због тога би требало извршити санацију и подизање висине нивоа прелива акумулације како би било доволно воде у бунару неопходне за несметан рад пумпе. Осим проблема са ниским нивоом воде у бунару објекта пумпе, потребно је извршити чишћење главног резервоара, санацију целог објекта резервоара, замену вентила цевовода као и појединачних деоница цевовода од

пумпног постројења до свих потрошача. Потребно је напоменути да је посебно угрожено водоснабдевање погона старог рудника, самачког хотела као и околних домаћинстава у случају пуштања у рад површинског копа Билькина Струга. У том случају је потребно изналажење адекватног решења заштите помоћног резервоара или измештања истог на нову безбедну локацију, како не би било угрожено водоснабдевање наведених објекта.

Одговор: Нацртом Плана развоја општине Сокобања у оквиру Приоритетног циља 1.1 Обезбеђена довољна количина пијаће воде за све грађане и туристе и мере 1.1.2 Изградња и реконструкција водоводне мреже и пратећих објекта у функцији водоснабдевања, између осталог, предвиђене су активности на изградњи и реконструкцији водоводне мреже и објекта сеоских водовода, као и успостављање управљачког система сеоских водовода.

Измештање резервоара на безбедну локацију подразумева плански основ, односно израду Плана детаљне регулације за дато подручје, а у складу са Просторним планом општине Сокобања („Службени лист општине Сокобања”, број 13/12) и Изменама и допунама Просторног плана општине Сокобања („Службени лист општине Сокобања”, број 49/21).

Разрада просторног плана општине Сокобања планом детаљне регулације за зону рудника у Читлуку биће предвиђена Планом развоја и то у делу приоритетног циља 2.2 Повећати запосленост и обезбедити услове за достојанствен рад за грађане Сокобање, креирањем нове мере 2.2.5 Подршка развоју РМУ“Соко“ у Читлуку.

Такође, због значајне количине потенцијално пијаће воде која постоји у оквиру окна РМУ „Соко“, а на основу ранијих разговора са руководством рудника, испитивање и израда бушотине Читлук и стављање у функцију водоснабдевања, активност испитивања и успостављања експлоатације бушотине Читлук биће предвиђена у оквиру мере 1.1.1 Одрживо повећање капацитета за производњу пијаће воде на територији целе општине.

Предлог 2: Измештање и санација, сеоског пута

Образложење предлога: Због почетка радова на отварању површинског копа “Билькина струга” доћи ће до уништења два крака локалних сеоских путева који повезују локалитет Билькина Струга (насеље Јерци) са селом Читлук. Наиме на потесу од РП121 Сокобања - Књажевац, тачније од насеља Јерци до Петрињског раскршћа у селу Читлук неопходно је извршити измештање, односно поновну изградњу деонице насуглог пута у дужини од 500m. Као и санацију деонице насуглог пута од исте локације до центра села (основна школа и дом), која ће такође једним делом бити угрожена радовима на површинском копу.

Одговор: За измештање некатегорисаног сеоског пута неопходан је плански основ, односно израда плана детаљне регулације зоне рудника у Читлуку. Разрада просторног плана општине Сокобања планом детаљне регулације за зону рудника у Читлуку биће предвиђена Планом развоја и то у делу приоритетног циља 2.2

Повећати запосленост и обезбедити услове за достојанствен рад за грађане Сокобање, креирањем нове мере 2.2.5 Подршка развоју РМУ“Соко“ у Читлуку.

Предлог 3: Реконструкција регионалног пута

Образложение предлога: Због радова на експлоатацији угља у деловима експлоатационог поља рудника Соко дошло је до улегања дела регионалног пута РП 121 Сокобања-Књажевац на деоници од раскршћа са ЛП Рудник-село Читлук, у смеру ка Сокобањи. Дужина ове деонице износи приближно 2km.

Одговор: Реконструкција државног пута Сокобања – Књажевац није у надлежности општине Сокобања, тако да предлог не може да се прихвати, али општина Сокобања чиниће све што је у њеној моћи да се реконструкција овог дела пута у што краћем року нађе у програмима рада ЈП Путеви Србије.

Дана 4.11.2022. године са почетком у 12 часова одржан је отворени састанак у форми окружлог стола, у Великој сали општине Сокобања. Састанку су присуствовали:

1. Миодраг Николић, председник општине
2. Владимир Миловановић, заменик председника општине
3. Милена Раденковић – Гађеша, заменик начелника управе
4. Душица Станковић, руководилац одељења за имовинско-правне послове, нормативе и послове јавних набавки
5. Лела Младенов, руководилац одељења за општу управу и друштвене делатности
6. Никола Николић, руководилац одељења за урбанизам, локални економски развој и заштиту животне средине
7. Бојан Стојчић, помоћник председника општине за инвестиције
8. Славиша Крстић, председник ЛАГ Ртањ
9. Марија Жикић, координатор израде Плана развоја

Током отвореног састанка још једном је представљен и размотрен нацрт Плана развоја општине. Том приликом дати су следећи предлози:

Предлог 1: Заменик председника општине Владимир Миловановић је навео да је претходних дана вођен разговор са представницима РМУ Соко, и да је начелни заједнички став да би за будући развој рудника било јако корисно да се у Сокобањи отвори макар једно одељење средње школе образовног профиле за рударског техничара, и предлаже да се и то уврсти у План развоја

Одговор: Прихвата се предлог, и то тако да се у делу приоритетног циља 3.6 Васпитно образовни рад се реализује у безбедној, здравој, подстичајној и инклузивној средини, у оквиру мере 3.6.3 Унапређење услова за спровођење

средњег образовања дода и образовни профил рударство.

Предлог 2: Марија Жикић предлаже да се у оквиру описа мере 1.5.3 Унапређење саобраћајне инфраструктуре, допише „ и у складу са Просторним планом општине и другим важећим урбанистичким планским документима“, јер на начин који сада стоји у опису мере, она се ограничава само на насеље Сокобања.

Одговор: Прихвата се предлог

Предлог 3: Председник општине Миодраг Николић дао је предлог да се у оквиру предложене мере 2.2.1 Пружање подршке за спровођење активних мера запошљавања у складу са локалним потребама, са посебним освртом на жене и младе, допише и „стипендирање дефицитарних занимања неопходних за функционисање специфичних послова у надлежности ЈЛС“

Одговор: Прихвата се предлог

III

Све прихваћене предлоге потребно је укључити у финални нацрт Плана развоја општине Сокобања за период 2022-2030. година.

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ СОКОБАЊА

Број: 02-92/22

У Сокобањи, 18.11.2022. године

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Миодраг Николић